

Obzornik

glasilo delovne organizacije

Kongres samoupravljalcev - osnova za trajno delo

POGOVOR Z NAŠO DELEGATKO NA TRETJEM KONGRESU SAMOUPRAVLJALCEV JUGOSLAVIJE

Na tretjem kongresu samoupravljalcev je naša občina zastopala Irena MAZIJ iz Kovinoplastike. Povprašali smo jo o prvih vtisih in seveda o dogovorjenem na kongresu. O delu kongresa je povedala:

»Tretji kongres samoupravljalcev Jugoslavije je trajal od 16. do 18. junija v Beogradu. Na kongresu so poleg izbranih delegatov sodelovali tudi številni gostje. Delo kongresa je bilo zastavljeno na dveh plenarnih zasedanjih in v treh komisijah. Na zaključnem plenarnem zasedanju je bila po razpravi soglasno sprejeta resolucija tretjega kongresa samoupravljalcev Jugoslavije kot izraz enotnosti jugoslovanskega delavskega razreda in sistema socialističnega samoupravljanja.«

— Kakšni so tvoji osebni vtisi kot delegatke iz naše občine?

»Poudariti moram, da je bilo sodelovanje na tem kongresu zame veliko priznanje in doživetje. Že pred kongresom sem večkrat povedala, da pričakujem od kongresa nove vzpodbude in napotke za prihodnji razvoj socialističnega samoupravljanja ter pomoč pri premagovanju sedanjih težav na gospodarskem in na družbeno-političnem področju.

Bila sem v komisiji, ki je razpravljala o odločanju delavcev

pri pridobivanju in delitvi dohodka. Največ smo razpravljali o ustvarjanju pogojev, da bi delavci odločali o dohodku, o ustvarjanju enakih pogojev gospodarjenja vsaj za delovne organizacije v panogi, o spreminjanju pogojev gospodarjenja, o samoupravnem oblikovanju cen in o delitvi sredstev za osebne dohodke po opravljenem delu.

V razpravi je bilo jasno opredeljeno stališče, da moramo vsako delo vrednotiti (tudi administrativno) in da moramo bolj nagradjevati delavce v neposredni proizvodnji. Vsi razpravljalci so se trdno odločili za samoupravni razvoj družbe in zahtevali močnejše akcije za dosledno uresničevanje določil ustave in zakona o združenem delu.

(Konec na 2. strani)

POZDRAVNA BRZOJAVKA TRETJEMU KONGRESU SAMOUPRAVLJALCEV

Delavci nad dvatisočlanskega delovnega kolektiva BREST, industrije pohištva Cerknica, toplo pozdravljamo tretji kongres samoupravljalcev.

Ta kongres sovpada z obdobjem, ko naša socialistična samoupravna skupnost doživlja v svoji družbeni preobrazbi globlje vzgibe in premike, ko delovni človek vse bolj postaja resnični upravljelec družbenih sredstev in na vseh ravneh odloča o čim bolj smotni in učinkoviti uporabi sredstev, ustvarjenih z njegovim delom, ko se tako vse bolj uresničuje davna vizija delavskega gibanja.

Obenem sovpada s povečanimi naporji vseh naših delovnih ljudi za stabilizacijo gospodarstva, da bi tako na trdnjših ekonomskih temeljih gradili in oblikovali samoupravne socialistične odnose.

Pričakujemo, da bo kongres kritično in ustvarjalno ocenil našo dosedanje pot, sedanjí razvojni trenutek, predvsem pa jasno opredelil prihodnje naloge v naši gospodarski in družbeni preobrazbi.

Ob tem obljubljam, da bomo nadaljevali Titovo pot in si še odločneje prizadevali, da bi uresničili misli, ki jih je izrekel na prejšnjem kongresu samoupravljalcev.

Zavedamo se, da delavski razred in vse ostale zavestne sile čakajo v tem in prihodnjem obdobju pomembne in zahtevne naloge; vemo in zavedamo se, da gre pri tem za izredno širok sklop pomembnih gospodarskih in družbeno-političnih vprašanj, s katerih rešitvijo bomo lahko uresničili naše samoupravne vrednote.

Delavci BRESTA bomo tudi v prihodnje po svojih najboljših močeh prispevali h gospodarski in družbeni krepitvi naše skupnosti. Enotni smo v podpori vseh prizadevanj za oblikovanje novih samoupravnih družbenoekonomskih in medčloveških odnosov ter za krepitev vloge delovnega človeka.

Prepričani smo, da bo kongres še bolj utrdil našo skupno usmeritev v krepitev in poglobljanje samoupravnih odnosov. S pozdravi vam pošiljamo iskrene želje za uspešno delo kongresa!

Delovni kolektiv BRESTA

Prizadevanja za enotnejši sistem

PRED JAVNO RAZPRAVO O NAGRAJEVANJU

Za nami je večmesečno delo komisije, ki je imela nalogo, prilagoditi sedanji ocenjevalni model nagrajevanja tako, da bo sprejemljiv za naše razmere.

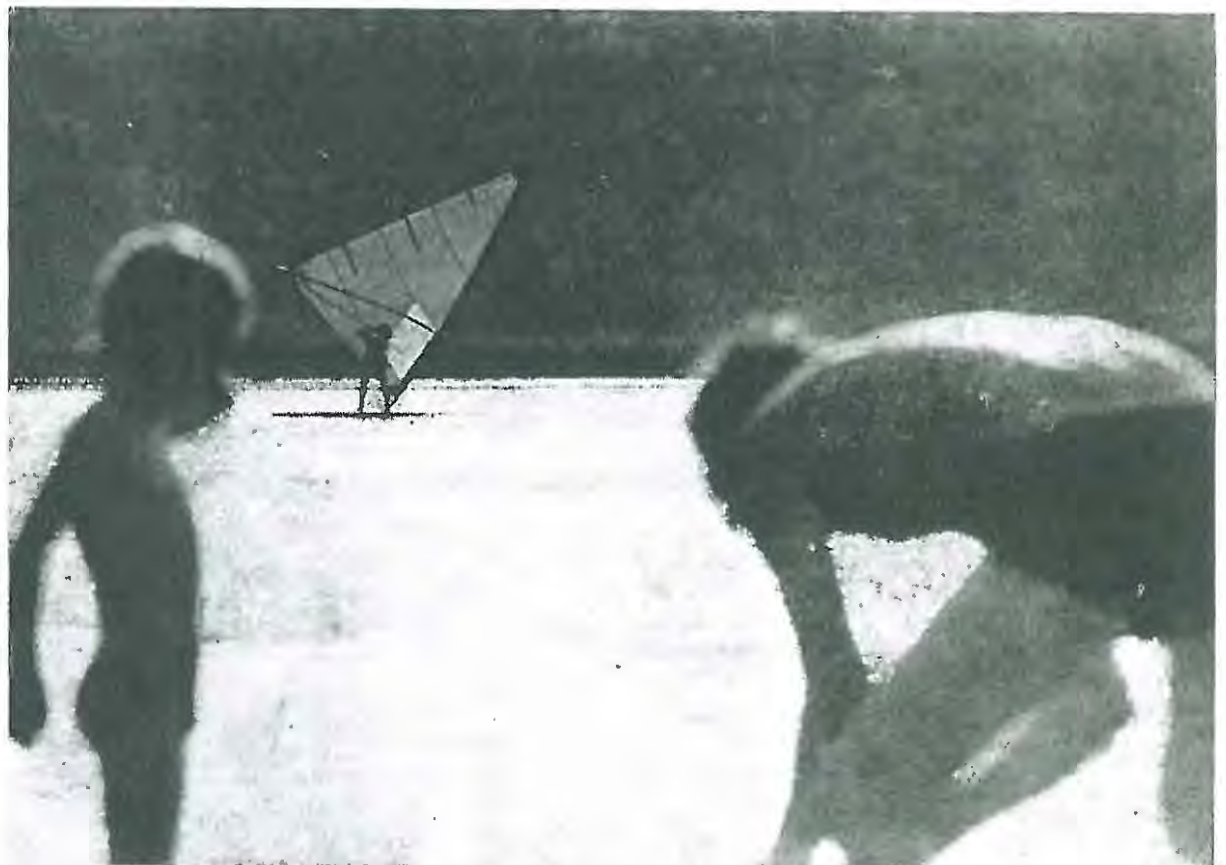
Komisija, ki jo sestavljajo po en predstavnik iz vsake temeljne organizacije in iz Skupnih dejavnosti, je tako končala s prvo fazo prehoda na enoten sistem vrednotenja dela. Vskladila je opise del oziroma nalog v delovni organizaciji, pri čemer je upoštevala predvsem enotna izhodišča za izdelavo opisov, prilagodila je ocenjevalni model in skupaj s službo za oblikovanje dela in časa izdelala vzorčne ocenitve tipičnih del oziroma nalog.

Pri izdelavi predloga ocenjevalnega modela je komisija upoštevala pripombe iz prve obravnave in sicer večji vpliv telesnega napora in pogojev dela na ocenitev; seznanjena pa je bila tudi

z osnutkom resolucije za tretji kongres samoupravljalcev Jugoslavije.

Sestavni del ocenitev tipičnih del oziroma nalog je tudi primerjava relativnih razmerij med ocenitvami predlaganega ocenjevalnega modela in med ocenitvami po dosedanjih analitičnih ocenah. Relativna razmerja nam prikazujejo odnos dejanskega dela do najnižje ocenjenega dela, izražen v količini enostavnega dela.

Na podlagi izdelanega gradiva naj bi stekla poglobljena obravnava tega ocenjevalnega modela. Samo na podlagi vsebinske in konkretne razprave se bomo lahko (Konec na 2. strani)

Marsikdo bo letovanja ob morju zamenjal tudi z razvedrilom ob našem jezeru

Ob dnevu borca-4. juliju
čestitamo vsem borcem in
aktivistom NOB!

Naše gospodarjenje in likvidnost

Brest se kot velik proizvajalec pohištva, ki je v naših razmerah dobrina trajnejšega značaja, srečuje z največjimi težavami pri prodaji. Posledice njegovega gospodarskega položaja se najostreje odražajo v likvidnostnih težavah.

Na podlagi izračuna angažiranih sredstev in razpoložljivih virov sredstev ugotavljamo, da nam letos primanjkuje okrog 230 milijonov dinarjev. Vzrokov za takšno stanje je več, najpomembnejši pa so:

- prelihanje obratnih sredstev v osnovna pri Iverki; zaradi prenizkega ostanka čistega dohodka so vsa ta leta nazaj izostala vlaganja v poslovni sklad, zato smo morali za odplačila kreditov uporabiti obratna sredstva;
- visoka stopnja inflacije, kar pomeni, da z ustvarjenimi sredstvi poslovnega sklada ne moremo pokrivati niti virov sredstev za enostavno reprodukcijo;
- relativno visok delež izvoza pohištva, kar se odraža v nižji dohodkovnosti.

Doslej smo več ali manj uspešno razreševali omenjeni primanjkljaj s sredstvi rezervnega sklada temeljnih in delovne organizacije, z neporabljenimi sredstvi sklada skupne porabe in s sredstvi sprotne ostanka čistega dohodka.

Uspešno smo sodelovali tudi s skladom skupnih rezerv republike in občine ter z nekaterimi delovnimi organizacijami, pa tudi z Gospodarsko banko predvsem v obliki kratkoročnega reševanja Brestove likvidnosti.

Inflacijska gibanja so letos tako izrazita, da je ogrožena načrtovana akumulacija za leto 1981, s tem pa nastajajo tudi bistvene težave na področju likvidnosti. V

tem obdobju se v Brestu srečujemo še z dvema dodatnima težavama:

- z zalogami ognjevarnih plošč v Mineraliki in
- z likvidnostnimi posledicami enomesečnega remonta v Iverki.

Medtem ko pušča inflacijska gibanja, ki jim cene naših izdelkov ne morejo slediti, trajnejše posledice, pa predvidevamo, da bosta ti dve težavi rešeni v krajšem času.

Ta trenutek nam ustvarja slabša prodaja mineralnih ognjeodpornih plošč precej težav; to pa je povezano

- z utiranjem novih prodajnih poti v ladjedelništvu,

- z uvajanjem plošč in konstrukcijskih rešitev za gradbeništvo.

Utiranje prodajnih poti v ladjedelništvu je bilo pogojeno z ustreznimi atesti, te pa smo lahko pridobili šele z rednim obratovanjem. Do danes smo pridobili vse pomembnejše ateste za ladjedelništvo doma in v svetu. Na domačem trgu smo imeli še do pred kratkim precej težav z ladjedelnicami, ker so bile predvidevane do novega domačega proizvoda (doslej so te plošče izključno uvažale). Sedaj lahko z gotovostjo trdimo, da so domače ladjedelnice osvojile naše plošče, z izjemo Brodgradilišča Split, ki še vedno uporablja navadne mavčne plošče.

Po pridobitvi atestov intenzivno obdelujemo zunanje tržišče

sami ter s pomočjo Lesnine, Slovenijalesa, Hempro Beograd, Interexporta Beograd in Splošne plovbe Piran. Dobili smo tudi že nekatera manjša naročila. Žal pa zahteva obdelava zunanjih trgov daljši čas, tako da še do konca leta predvidevamo motnje v prodaji.

Več težav pa je z uvajanjem plošč v gradbeništvo. Dejstvo je, da se pojavlja največ problemov kar zadeva konstrukcijske rešitve za predelne stene, stropne in zidne obloge ter za vrata, skratka, povsod tam, kjer se te plošče največ uporabljajo. Konstrukcijske rešitve v ladjedelništvu so bile namreč razrešene znatno prej, predvsem zaradi strožjih varnostnih predpisov.

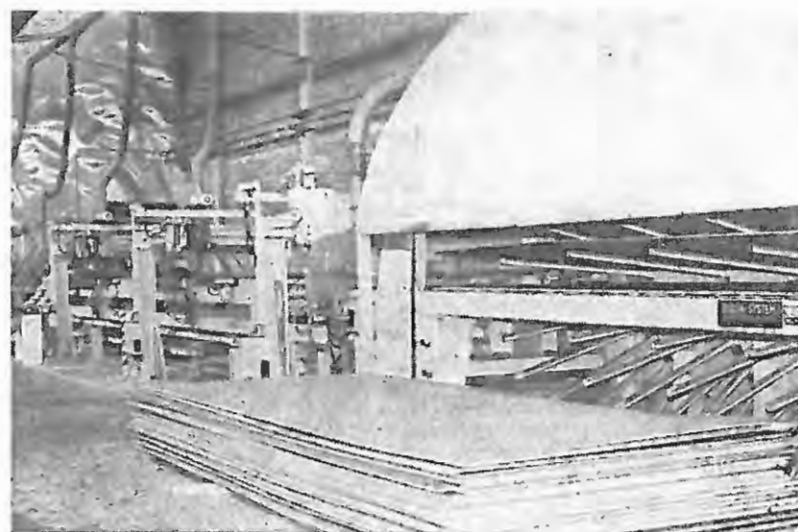
Poleg tega gre, vsaj v domačem gradbeništvu, za nov izdelek. Z inženiringoma v Slovenijalesu — Tehnike in Slovenijalesu pripravljamo tudi konstrukcijske rešitve za gradbeništvo. Tudi ob tem moramo pridobiti še ustrezne ateste, ki pa so po posameznih deželah izredno specifični.

Skratka, letos računamo še na precejšnje težave s prodajo teh plošč, zato imamo tudi visoke zaloge, ki znašajo po prodajnih cenah okrog 70 milijonov dinarjev.

Remont v Iverki je bil načrtovan. Na Iverki pa se pojavlja drugačen problem, ki povzroča likvidnostne težave. Po eni strani smo vezani na sezonsko dobavo surovin, po drugi strani pa ni tekla proizvodnja, ki je sicer izredno konjunktura in zaradi katere smo imeli enomesečni izostanek v prodaji ali skupaj vrednostno okrog 30 milijonov dinarjev.

Zaradi omenjenih likvidnostnih težav, ki jih skušamo blažiti z različnimi internimi ukrepi, ki bi omogočali hitrejši obračun sredstev, imamo ob polletju znova neporavnane določene obveznosti za uvoz reprodukcij materialov, obresti banki za potrošniške kredite, odplačila kreditov za osnovna sredstva, najemnino za računalnik in del obveznosti po sporazumih v občini.

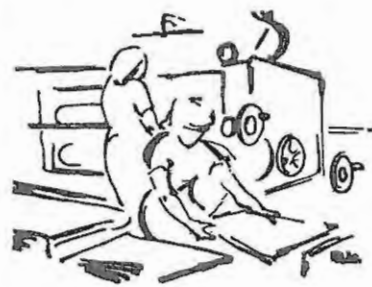
Danes ugotavljamo, da se v zaostrenih pogojih kreditno-monetarne politike in s tem prodaja pohištva vprašanje likvidnosti še bolj zaostre. Rezultati poslovanja v prvih petih letošnjih mesecih kažejo, da v zaostrenih pogojih pri usklajevanju prodajnih cen gotovih izdelkov s cenami surovin in repromaterialov prihajamo do novih nesporazumov, kar ima za posledico zmanjševanje akumulacije. To pomeni, da je tudi načrtovana akumulacija v letu 1981 in tudi v naslednjih letih srednjeročnega obdobja vprašljiva, s tem pa so ogroženi tudi načrtovani viri sredstev za uspešno reševanje likvidnosti v prihodnjih letih. T. Zigmund

Iverke nam dajejo manj kot smo pričakovali

Nove Brestove kuhinje

V prvem letošnjem tromesečju je temeljna organizacija Gaber poslovala z izgubo. Eden izmed vzrokov za to je premajhna prodaja kuhinj. Izbira naših kuhinj na trgu je bila premajhna in zato je prodaja izpolnila le 14 odstotkov letnega plana prodaje kuhinj. V prodaji sta bila le dva tipa kuhinj in sicer BREST 10 in 10/S, masivna kuhinja BREST-09 pa je bila prepozna dana v proizvodnjo, ker so kooperanti zamujali z dobavo materiala. Zaradi premajhne izbire naših izdelkov smo se odločili, da damo na trg še eno kuhinjo pod nazivom BREST-11. Odločili smo se, da bo kuhinja bele barve s temnimi masivnimi ročaji.

Zakaj bele barve?

Ko smo proučevali stanje na domačem trgu, smo ugotovili, da vsi proizvajalci ne izdelujejo kuhinj v beli barvi, kljub temu, da je po njih še vedno veliko povpraševanje. Izdelali smo kuhinjo, ki ni vezana na uvoz različnih materialov. Ta kuhinja ima gladke površine, robovi so zaokroženi, fronta pa obogatena z masivnimi ročaji. Da ne bi prišlo do težav v proizvodnji in prodaji, nismo spremenili ogrodja in vrste elementov. Tako so elementi dimenzijsko enaki kot pri kuhinjah BREST 10 in 10/S. Mogoče je prodajati tudi pod skupno delovno ploščo z vgrajenimi vsadnimi elementi.

Prvi prototip smo razstavili v našem salonu pohištva in ga pokazali vsem Brestovim kupcem. Ocenili so jo ugodno, z manjšimi pripombami, ki smo jih upoštevali pri dokončnem oblikovanju. Zdaj nova kuhinja že stoji v našem salonu in čaka na prve kupce.

V juniju bomo v tovarni pripravili petdeset postavitev kuhinj BREST-11 za trgovine, ki prodajajo naše izdelke. Računamo, da bodo te postavitve po trgovinah že v juliju, tako da ob koncu julija in v začetku avgusta pričakujemo prva naročila kupcev za kuhinjo BREST-11. Tovarna bo v tem času popolnoma pripravljena za izdelavo nove kuhinje in za čimprejšnjo dobavo kupcem.

Novo kuhinjo BREST-11 smo izdelali po starem pregovoru: »daj sluh vsakomur, redkim le svoj glas, sprejmi vsak svet, a hrani svojo sodbo.« In tako bomo v tovarni tudi v prihodnje ustvarjali in oblikovali nove kuhinje, pri katerih pa bomo težili k lastni izdelavi celotne kuhinje brez pomoči kooperantov, saj imamo z njimi izredno slabe izkušnje.

I. Gornik

Kongres samoupravljalcev

(Nadaljevanje s 1. strani)

Pogosto je bilo na kongresu poudarjeno, da je kljub številnim

krivde za nastale probleme. Vsi so menili, da so naše sedanje težave v veliki meri posledica zastojev pri uresničevanju samoupravnega sistema.

— Kaj misliš o prihodnjem razvoju našega družbeno-ekonomskega in družbeno-političnega razvoja in ali je kongres dosegel svoj namen?

»Tretji kongres je končan, vendar akcija se nadaljuje. Te besede smo večkrat slišali na zadnjem plenarnem zasedanju tretjega kongresa. Mislim, da bomo le z odločnim delom in z doslednim upoštevanjem kongresnih stališč krepili in razvijali samoupravni socialistični sistem. Tako je tudi izzvenel poziv kongresa vsem delovnim ljudem in občanom, organizacijam zveze sindikatov, zveze komunistov, mladinskim organizacijam in vsem subjektivnim silam naše družbe, naj se odločno zavzemajo za uresničevanje stališč iz resolucije.

Na vprašanje, ki nam je bilo že večkrat postavljeno, ali je kongres dosegel svoj namen, bomo morali z odgovorom še počakati. Kongres je le začetek široke akcije, ki mora biti trajna na družbeno-ekonomskem in družbeno-političnem področju.

Pogovor pripravil T. Obreza

težavam, s katerimi se srečujemo, samoupravljanje potrdilo svoj zgodovinski pomen in ni bilo misli o spreminjanju našega družbeno-ekonomskega in družbeno-političnega sistema. V razpravah — tudi v drugih dveh komisijah — je bilo očitno, da se delegati niso izogibali, priznati tudi lastne

O nagrajevanju

(Nadaljevanje s 1. strani)

ko opredeljevali o uporabnosti ocenjevalnega modela v naši delovni organizaciji.

Zavedati se moramo, da spreminjanje ocenjevalnega modela prinaša samo nova delitvena razmerja, ne pa povečevanja osebnih dohodkov. To pomeni, da bi ob isti masi sredstev za osebne dohodke prejelo določeno število delavcev višje in določeno število nižje osebne dohodke. Nesprejemljivo pa je, da bi v sedanjem trenutku določenemu šte-

vilu delavcev osebne dohodke zmanjševali, za to je potrebno čimprej izdelati analizo o možnosti za prehod na novi ocenjevalni model.

Nosilci obravnave izdelanega gradiva naj bi bili izvršni odbori osnovnih organizacij sindikata v temeljnih organizacijah in v Skupnih dejavnostih, le-ti naj bi zagotovili vsebinsko razpravo o primernosti ocenjevalnega modela in ustvarjalne predloge za njegovo morebitno dopolnitev.

M. Petan

Delo komisije za poenotenje sistema nagrajevanja najbrž ni najbolj hvaležno

Nagrajevanje in organizacija dela

Osební dohodki in njihova delitev so pri sedanjí relativno nizki stopnji produktivnosti dela pri nas neogibno eno izmed osrednjih vprašanj gospodarjenja in pravic delavcev iz delovnih razmerij. Delitev osebníh dohodkov je tudi nasploh stalno žarišče sporníh situacij, ker so potrebe oziroma želje delavcev za trošenjem praviloma znatno višje od osebnega dohodka, ki ga delavec katerekoli kategorije prejme iz delovnega razmerja.

Hkrati pa velja tudi ugotoviti, da povod za sporne situacije v posameznih delovnih organizacijah praviloma niso bili nizki osební dohodki na splošno (v primerjavi z ostalimi delovnimi organizacijami znotraj panoge), ampak da so pretežno vzroki drugod. To so nepremišljeni, nesmotrni in nestrokovni posegi ter spremembe v delitvi osebníh dohodkov ali pretirano favoriziranje posameznih kategorij delavcev na račun drugih.

Zato je neobjektivnost, ki izvira iz nestrokovnosti, v delitvi osebníh dohodkov tako pravzaprav najtežji razlog za nastajanje sporníh situacij. Razvijanje sistema delitve osebníh dohodkov je v delovnih organizacijah največkrat prepuščeno ad hoc sestavljenim komisijam, ki sicer z veliko dobre volje, vendar brez trdnih temeljev in kakršne koli druge pomoči prireajo bolj ali manj ustrezne pravilnike. Od teh in takšnih pravilnikov je nato odvisen osební dohodek in s tem eksistenca vsakega izmed delavcev v delovni organizaciji.

Zapisano, žal, očitno velja tudi za našo delovno organizacijo, če je verjeti avtorju članka o delu komisije za usklajevanje opisov del in nalog v aprilski številki Obzornika. Kako naj si sicer razlagamo ugotovitev v članku, da je bilo ob pregledu opisov pri nekaterih očitno, da so si sestavljanci »razširili« in »zakomplicirali« svoje opise, s čimer bi pridobili večje ocene in s tem višji osební dohodek. Dve zadevi se skrivata za tem.

Prvič. Izdelava ali prirejanje sistema delitve osebníh dohodkov je organizacijsko kadrovske proces. Organizacija pri tem ne nastopa slučajno, saj znotraj nje razdeljujemo kadrom dela in naloge tako, da bi poslovni proces tekel kar najuspešneje. V Brestu pa smo v preteklih nekaj letih na področju mikroorganizacije bore malo storili.

Objektivno je torej sklepati, da organizacija (po zakonitosti njenega obstoja) ni več najbolj učinkovita in da je (med ostalimi) med posameznimi delokrogi prišlo do praznin ali prekrivanja del in nalog. Slednje pomeni, da nosilec in izvajalec dela oziroma naloge ni več isti delavec, temveč da je zaradi spre-

memb v organizaciji (lahko objektivnih) nosilec naloge en delavec, izvajalec pa drugi.

Normalna posledica tega je, da sta pri sestavljanju novih opisov oba delavca v svoj delokrog zajela eno in isto delo, eden zaradi tega, ker ga dejansko opravlja, drugi pa zato, ker bi ga po sedanjem organizacijskem predpisu moral opravljati. Od tod pa objektivno izvira »širjenje« opisov pri posameznih nosilcih del in nalog. Vprašanje je torej, ali je komisija brez kakršnekoli analize o organiziranosti strokovno usposobljena sprejemati odločitve o krčenju »preširokih« opisov.

Drugič. Vrednotenje zahtevnosti del (VZD) je sistem. In ker je sistem, zahteva od vseh (ne samo od nekaterih), ki delajo z njim, temeljito poznavanje svojega mehanizma. Tega mehanizma pa očitno ne poznajo vsi oziroma bolje rečeno, poznajo ga v glavnem tisti, ki so svoje opise del in nalog »zakomplicirali« vedo, da se delovanje sistema vrednotenja ne zadržuje samo na izvajalski ravni, temveč tudi na bolj pomembnih oziroma »zakompliciranih« ravneh.

Slednje ravni so namreč tiste, ki ločijo rutinsko delo od ustvarjalnega in ob dobrem »kompliciranju« opisa prinašajo najvišje ocene oziroma osebne dohodke (v smislu tedaj veljavnega vrednotenja). Po kakšnem meri-

lu je bilo opravljeno odbiranje »kompliciranih« opisov od »normalnih«, članek ne navaja.

Odpraviti prvo pomanjkljivost mogoče ni niti preveč težko. Verjetno bi jo lahko opravili (vsaj za silo) na posvetovalni ravni s soočanjem.

Druga je težja. Z bistvom sistema (kriterijev) bi morali temeljito seznaniti relativno širok krog delavcev (odgovornih za sestavo opisov), kar pa zahteva svoj čas. Pa ne kaže drugače, če naj bodo v prihodnje osební dohodki sredstvo za doseganje boljših poslovnih rezultatov in ne samo naključni izid. Kvalitetna ocena delovnih mest ne more biti odvisna zgolj od očne pristojne komisije, temveč od objektivnih danosti. Zato je za realno oceno potrebno zlasti dvojje: kvaliteten sistem ocenjevanja in vsestransko poznavanje vseh značilnosti delovnega mesta.

Pri tako izdelanih objektivnih merilih, bi veljalo (glede na zahteven položaj) omeniti še en vidik delitve osebníh dohodkov. Glede na sedanje gospodarske težave in nesorazmerja, ki negativno vplivajo na izrabo delovnih zmogljivosti, bi morale biti pri delitvi osebníh dohodkov pristotne meje, ki bi do neke mere upoštevale socialno sestavino. Za čas trajanja nenormalnih pogojev gospodarjenja, bi veljalo vnaprej predvideti dodatni sistem postopnega zniževanja za višje osebne dohodke ob istočasnem progresivnem zavarovanju osebnega standarda najnižjih kategorij delavcev. Oboje pa je odvisno od doseženega realnega dohodka delovne organizacije.

D. Lesar

Iz naše vzorčne delavnice

Med drugimi nas je pretekli mesec obiskal tudi izvršni sekretar centralnega komiteja ZKS za informiranje in politično propagando Alojz Gojčič. S predstavniki družbeno-političnih organizacij Bresta in njegovih temeljnih organizacij se je pogovarjal o sedanjih pogojih gospodarjenja in o prizadevanjih za stabilizacijo gospodarstva. Beseda je tekla predvsem o prizadevanjih za čimvečji izvoz, o stabilizacijski naložbeni politiki, nagrajevanju po delu, predvsem pa o vlogi in nalogah družbeno-političnih organizacij v sedanjem gospodarskem trenutku.

Nekaj kasneje — po ogledu proizvodnih prostorov temeljne organizacije POHISTVO — je imel tovariš Gojčič še sestanek z občinskim političnim aktivom, na katerem je posredoval izčrpno informacijo o naših sedanjih notranjopolitičnih razmerah.

NOVO IZ TOZD MASIVA

Zaradi boljše preglednosti nad shranjenimi rezili za strožnice tipa MATTISON smo letos preuredili skladišče rezil. S tem smo dosegli smotnejše izkoriščanje prostora, lažjo manipulacijo s strožnimi glavami in zmanjšali možnost za poškodbe rezil. Prav tako se je s tem povečala osebna varnost zaposlenih delavcev v oddelku brusilnice. Poleg tega smo tudi preuredili skladišče ostalih rezil, skladišče šablon in posodobili tehnologijo lepljenja brusnih trakov.

M. Dragolič

Reorganizacije in mi

Leto 1981 je za delo delavskega sveta Skupnih dejavnosti precej živahno, pravzaprav naporno. Svojtven pečat našemu delu so dala prizadevanja za nekatere organizacijske spremembe. Znano je, da smo opravili nekatere spremembe znotraj organizacijsko-kadrovske službe, da se je le-ta ločila od splošne službe, zatem, da smo zunanjetrovinsko poslovanje še v nekaterih zahtevah uskladili z odlokom gospodarske zbornice in zaokrožili nabavo na domačem trgu v samostojno službo. V zvezi z nakupom novega računalnika pa so bile tudi na tem področju uvedene nekatere organizacijske spremembe.

Tako zdaj v Skupnih dejavnostih BRESTA delujejo naslednje službe:

- organizacijsko-kadrovska služba,
- splošna služba,
- služba skupnih zadev,
- razvojna služba,
- ekonomsko-finančna služba
- analitsko-planska služba,
- nabavna služba — domači trg,
- služba za zunanjetrovinsko dejavnost,
- služba za avtomatsko obdelavo podatkov.

Vendar danes ni glavni namen tega sestavka, pisati o podrobnostih omenjene organiziranosti, temveč opozoriti na nek pojav, ki glede na pogostost in na posledice že zasluži prostor v našem Obzorniku.

Gre za naš odnos do organizacijskih in s temi povezanih sprememb. Ni dolgo tega, kar je bilo poudarjeno stališče, kako nujne bi bile nekatere organizacijske spremembe, pa sodbje, da je organizacija slaba, kako je skrajni čas kaj storiti in podobno. Toda, ko pride do dejanskih premikov, pa tudi če gre samo za majhne spremembe, so nevšečnosti že tu. Pozabiti ne smemo, da je zdaj formalni temelj za organiziranost razvid del oziroma nalog. Le ta kot akt, ki pomeni izhodišče celotne organiziranosti, postavlja ob tem tudi glavne zahteve oziroma pogoje za oceno zahtevnosti del in s tem za oblikovanje osebníh dohodkov.

Zdaj pa smo tam. Najprej bi rad poudaril, da je bolj žalostno, če moraš zgolj z organizacijskimi prijemi zagotavljati nemotenost poslovanja in vzbujati našo »delavnost«. Po tem lahko sklepamo, da smo še vedno izraziti mezdni delavci — vsi srečni, če smo nekoga »prinesli na-

okrog«. Ta nekdo je BREST, to so drugi delavci, to so sodelavci, to je družbena (beri: naša) lastnina. BRESTA v tem primeru posamezniki ne pojmujejo kot temelj socialne varnosti, v katerega moramo vlagati stalno in dolgoročno in ne od njega samo jemati.

Poleg tega je takšno mezdnó vedenje kot kuga, ki se širi na druge, upravičeno jemlje voljo do dela bolj zagnanim sodelavcem in hromi našo poslovno uspešnost.

Še slabše pa je to, da smo spoznali, kako je razvid del oziroma nalog z opisi izhodišče za oblikovanje osebníh dohodkov. Ne mislim dobesedno, da je slabo, ker to razumemo vsi in s odločamo. Slabost je v tem, da smo ta izredno pomemben akt podredili glavnemu cilju — osebnim dohodkom. Namesto organizacijsko-funkcionalne vloge je omenjeni akt postal vir nesoglasij med službami in posamezniki, povzročitelj nezadovoljstva in maratonskih sej delavskega sveta. Le-ta le še s težavo obvladuje različne poglede in včasih tudi gole želje posameznikov.

Pri tem je potrebno upoštevati poleg omenjenega še različne družbene dogovore, sporazume in odnose do temeljnih organizacij, predpise in kadrovske možnosti ter druge dane okoliščine, med katere sodijo tudi razmerja med službami in posamezniki.

Nekaj moči za reševanje nakazanih vprašanj nam je še ostalo, zato namen tega članka ni jadikovanje o nemoči in tarnanju vseprek. Prav pa bi bilo, da bi se nekateri posamezniki zamislili. Včasih je prav škoda energije za reševanje nekaterih namišljenih problemov. Naj sklenemo z mislijo, da mora v tako velikem kolektivu posameznik nekaj svojih želja in muh le podrediti skupnim rešitvam. Pravzaprav je tudi to v njegovo korist, le da je dolgoročnejša.

Z. Zabukovec

Razstava pohištva - uspešna

V prejšnji številki našega glasila smo objavili novico, da smo odprli prvo razstavo naših novih pohištvenih modelov, ki bodo tvorili osnovni proizvodni program naših temeljnih organizacij — proizvajalk pohištva.

Povabilu na ogled razstave in po želji tudi proizvodnje se je odzvalo 77 trgovskih delovnih organizacij, od tega 54 iz Slovenije, 13 iz Hrvaške in 8 iz Srbije. Med obiskovalci so bili predstavniki vseh največjih trgovskih organizacij. Tako na primer pokriva 24 največjih delovnih organizacij 62,8 odstotka naše prodaje pohištva v letu 1980. Če k temu prištejemo še maloprodajo, vidimo, da smo dobili strokovno mnenje in pripombe naših kupcev pohištva, ki pokriva 82 odstotkov prodaje naših izdelkov.

Obiskovalci so imeli za posamezne vzorce v glavnem soglasne pripombe in mnenja. Za posamezne vzorce bi lahko rekli naslednje:

Spalnica ALMA: Model ne predstavlja bistvene novosti. Na trgu so že podobne spalnice. Potrebno se bo prilagoditi cenam konkurence. Postelja je ostro-roba. Ključavnice je potrebno zamenjati z ustrežnejšo. Na osnovi dobljenih mnenj smo se odločili, da še letos damo v proizvodnjo prvo serijo spalnice.

Kuhinja BREST 11: Prvotni vzorec z ročaji in letvami v naravi izvedbi smo že prve dni razstave zamenjali z izvedbo luženih ročajev in letev. Obiskovalci so kuhinjo ocenili kot osvežitev na trgu, predvsem zaradi izvedbe v beli barvi v kombinaciji z masivo. Pripomb na videz in funkcionalnost ni bilo, razen da bi bilo potrebno izdelati nov predalnik z višjimi predali za shranjevanje pokrovov in serviet. Gaber pospešeno pripravlja vse potrebno za pričetek proizvodnje te kuhinje, tako da bomo že v juliju postavili v trgovine prve postavitve.

Jedilnica B-2 ni vzbudila bistvene pozornosti. Ocena večine je, da bo v trenutni prodajni situaciji tekla prodaja predvsem jedilnih miz in stolov. Prva serija je v zaključni fazi proizvodnje.

Jedilnica B-3: Splošna ocena glede estetike in udobnosti sedenja je odlična. Večina obiskovalcev se je odločala za luženo izvedbo. Kljub odlični oceni je vse obiskovalce motila visoka cena. Jedilnica ne bo dosegla velike prodaje, po oceni se bo prodajala samo v večjih salonih pohištva. Dogovorjeno je, da do jeseni izdelamo »nulto« serijo.

Sedežni garnituri DARJA in DOMEN: Splošna ocena je v redu, na blago ni bilo pripomb. Pri Domnu so kupci zahtevali tudi izdelavo ležišča. Pripomba

je bila tudi glede izvedbe ležišča pri Darji, ki je preveč valovito in zato tudi neudobno. Darja je v proizvodnji in tudi v prodaji, Domen brez ležišča tudi, v Tapetništvu pa pripravljajo proizvodnjo ležišča.

Program 3 x 3: Med razstavo smo program, ki je imel delovno ime 3-Katarina, poimenovali v program 3 x 3, kar naj ponazarja tri globine in tri višine tega programa. Program smo prikazali v dveh izvedbah fronte, njegovo uporabnost pa v sestavi: kotni regal, dve jedilnici, knjižni regal s stenskim oblogami, spalnico s stenskim oblogami, samsko oziroma hotelsko sobo s stenskim oblogami, komodo in vitrino ter dve predsobi.

Obiskovalci so se v večini odločili za zahtevnejšo izvedbo fronte. Splošna ocena je, da program predstavlja novost na našem trgu, da je estetsko in funkcionalno dobro oblikovan in da bo s svojo večnamensko uporabnostjo doživel prodajni uspeh.

Tehnična priprava dela v Pohištvi in delavci prodaje intenzivno delamo na dokončnem reševanju še nerešenih detajlov. Te dni smo dali v proizvodnjo prvo serijo, ki bo na trgu v začetku letošnje jeseni.

Skupna ocena prve razstave naših novih modelov pohištva je ugodna. Vsi ugotavljamo, da je taka oblika sodelovanja med proizvodnjo in trgovino potrebna in tudi učinkovitejša kot pa samo sodelovanje na raznih sejnih, kjer mnogokrat zaradi gozda ne vidimo drevesa. Tudi cenovno je bila razstava na Brestu bistveno cenejša kot pa na primer udeležba na salonu pohištva v Beogradu. Po dobljenih izkušnjah in rezultatih smo se odločili, da bomo to obliko sodelovanja s poslovnimi partnerji nadaljevali.

V. Harmel

Letošnji sejem v Hannovru

LIGNA 1981 — sejem lesno-obdelovalnih strojev in naprav — je za nami. O pomenu tega mednarodnega prikaza strojne opreme povedo že podatki, da je bilo na njem prisotnih 975 razstavljalcev, od tega 454 izven Zahodne Nemčije. Razstavne površine je bilo kar 83.826 kvadratnih metrov, obiskovalcev sejma pa se je povzpelo na 75.000. Vse te številke so precej višje kot so bile leta 1979, kar pomeni, da je Hannover ostal in bo tudi v prihodnje kraj, kjer se zbira največ lesnih strokovnjakov in opreme za predelavo in obdelavo lesa na enem mestu. Sejem so spremljala tudi bogata strokovna posvetovanja z mednarodno udeležbo.

Izbira na sejmu je bila resnično bogata in vsestranska. Poznavalci pravijo, da so temu vzrok ohlajene konjunkturalne razmere, po drugi strani pa tudi hud konkurenčni boj proizvajalcev.

Takoj za nemškimi proizvajalci so bili Italijani s 182 razstavljalci, nato Francozi, Švicarji, Angleži, Švedi in drugi. Od vzhodnoevropskih držav so razstavljalce Češkoslovaška, Poljska in prvič Bolgarija. Jugoslavijo sta predstavljala Žičnica iz Ljubljane in Arsenije Spasić iz Zaječara.

Letošnji sejem je bil z odlično ponudbo vir bogatih informacij. Nemški proizvajalci bodo z bogato izbiro strojev, predvsem za velikoserijsko proizvodnjo ploskovnega pohištva imeli verjetno nekatere težave pri prodaji, saj je povpraševanje po velikih serijah pohištva manjše kot je bilo nekoč. Kupci zahtevajo bolj posamične izdelke, kar ima za posledico proizvodnjo v manjših serijah. Tem željam kupcev pohištva pa bo potrebno prilagajati tudi stroje, tako da jih bo mogoče v zelo kratkem času lahko

nastaviti iz ene tehnološke operacije na drugo.

Takšni stroji so bili na sejmu prikazani. Imajo vgrajene programe. S pritiskom na gumb je mogoče stroj v nekaj sekundah pripraviti za opravljanje drugačne operacije ali dimenzije elementa. Na pohodu so torej generacije strojev z numerično centralnim in računalniško numeričnim centralnim upravljanjem. V obdelavi kovin so podobni stroji že dolgo znani. Na sejmu so bili razstavljeni tudi roboti in sicer za lakiranje površin. Robot vodi brizgalno pištolo namesto delavčeve roke.

Ponudba italijanskih proizvajalcev lesno-obdelovalnih strojev je bila bogata, še posebno za obdelavo masivnega lesa.

Prikazano je bilo veliko idej in rešitev za drobno obdelovanje zahtevnih profiliranih letev ali robov iz masivnega lesa ali plošč in sicer z umetnimi folijami, pa tudi z naravnimi furnirji. Podobno kot za obdelovanje je bilo prikazanih veliko strojev tudi za natančno brušenje profilov. Tudi za izdelavo različnih manjših izdelkov iz lesa kot so ročaji, okraski in podobno so proizvajalci pokazali dobre stroje.

Veliko je bilo na sejmu prikazanih rešitev za širinsko in dolžinsko spajanje lesa za čimboljše izrabo dragocene lesne surovine. Na področju površinske obdelave je bilo opaziti rešitve sušilnih kanalov na osnovi ultravijoličnih žarkov. Takšne linije so bistveno krajše kot klasične, zahtevajo pa posebno prilagojene površinske materiale.

Letošnji sejem je nudil obiskovalcu tudi najrazličnejše rešitve za čimboljše izkoriščanje energije. Proizvajalci so se v svojih ponudbah potrudili tudi za izboljšanje delovnih pogojev, predvsem za boljše zaščito proti hrupu pri lesnoobdelovalnih strojih.

Naj dodam še to, da se je letošnji sejem odlikoval tudi po

Ena izmed naših novih jedilnic

rekordnih cenah strojev. Za ključne stroje, ki so namenjeni za končno proizvodnjo ploskovnega pohištva, se cene gibljejo od 300.000 do 800.000 nemških mark. Slednja cena velja na primer za sodobno visokoproduktivno možničarko, opremljeno z mikroprocesorji in programi za hitro prestavljanje iz ene dimenzije ali operacije na drugo dimenzijo oziroma tehnološko operacijo obdelave. Takšni stroji zahtevajo mehanizirano posluževanje ali delo v liniji.

Vsekakor to, kar smo videli letos na sejmu, ne pomeni konca tehnoloških možnosti v razvoju strojev. Razvoj elektronike, predvsem pa pocenitev nekaterih osnovnih elementov elektronske tehnike bo nudil nove možnosti za še večji delež programiranih strojev. K temu silita vse vodilne proizvajalce lesnoobdelovalnih strojev proizvodnja, pa tudi mednarodna konkurenca.

D. Mazij

Tudi lastna udeležba

PREDLOG SPREMENB SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O UREJANJU STANOVANJSKIH ZADEV

V javni razpravi je predlog sprememb samoupravnega sporazuma o urejanju stanovanjskih zadev. Poleg drugih sprememb je ena izmed bistvenih novosti v sporazumu — lastna udeležba.

Vsakdo, ki pridobi stanovanjsko pravico do stanovanja v družbeni lasti oziroma se preseli v večje ali v več vredno stanovanje, plača pred vselitvijo oziroma preselitvijo lastni delež.

Višino lastne udeležbe se določi glede na poprečni mesečni dohodek na člana gospodinjstva v letu pred vselitvijo v družbeno stanovanje.

Višina lastne udeležbe:

Skupni mesečni dohodek na družinskega člana v % na poprečni osebni dohodek v SRS		% udeležbe občana na nabavno vrednost stanovanja	
za družine z dvema in več delavci	za samske delavce		
do 20 %	do 35 %		brez udeležbe
nad 20—25 %	nad 35—40 %		1 %
nad 25—30 %	nad 40—45 %		2 %
nad 30—35 %	nad 45—50 %		3 %
nad 35—40 %	nad 50—55 %		4 %
nad 40—45 %	nad 55—60 %		5 %
nad 45—50 %	nad 60—65 %		6 %
nad 50—55 %	nad 65—70 %		7 %
nad 55—60 %	nad 70—75 %		8 %
nad 60—65 %	nad 75—80 %		9 %
nad 65—70 %	nad 80—85 %		10 %
nad 70—75 %	nad 85—90 %		11 %
nad 75—80 %	nad 90—95 %		12 %
nad 80—85 %	nad 95—100 %		13 %
nad 85—90 %	nad 100—105 %		14 %
nad 90—95 %	nad 105—110 %		16 %
nad 95—100 %	nad 110—115 %		18 %
nad 100 %	nad 115 %		20 %

Lastne udeležbe za pridobitev stanovanjske pravice do družbenega stanovanja ni dolžan prispevati tisti, ki je te obveze oproščen na podlagi zakona in tisti, ki se preseli v manjše oziroma v manj vredno stanovanje.

Lastne udeležbe za pridobitev stanovanjske pravice ni dolžan prispevati:

- zakonec, ki pridobi stanovanjsko pravico po smrti zakonca ali po razvezi zakonca, ki je imel stanovanjsko pravico;
- občan, ki pridobi stanovanjsko pravico do stanovanja, namenjenega osebi, ki opravlja službeno obveznost (predvsem hišniška stanovanja);
- nosilec družbene funkcije, ki je pridobil stanovanjsko pravico v kraju zunaj stalnega bivališča (za čas opravljanja funkcije v tem kraju).

Za lastno udeležbo se šteje:

- lastna denarna sredstva;
 - namensko privarčevana sredstva v banki;
 - posojilo na podlagi namensko privarčevanih sredstev občana.
- Sredstva lastne udeležbe za pridobitev stanovanjske pravice so vračljiva. Kdor se preseli v večje ali v več vredno stanovanje in je že plačal lastno udeležbo, plača lastno udeležbo glede na razliko v revalorizirani vrednosti prejšnjega in novo pridobljenega stanovanja. Kdor se preseli iz večjega v manjše stanovanje, je upravičen do povrnitve lastne udeležbe v sorazmerju z revalorizirano vrednostjo prejšnjega in novo pridobljenega stanovanja.

Občani in družine v težkem gnetnem položaju in tiste mlade družine, ki na podlagi dogovorjenih meril ne morejo plačati lastne udeležbe pred vselitvijo, bi vplačale lastno udeležbo po vselitvi v stanovanje, s tem da se zavežejo namensko varčevati pri banki za lastno udeležbo, pri čemer dovolijo tudi administrativno prepoved na osebni dohodek.

M. Drobnič

Na razstavi novega Brestovega pohištva tudi spalnica

Vodenje proizvodnje s pomočjo terminalov

Cilj večine organizacij združene dela, ki uporabljajo računalnik, je združena obdelava podatkov na področju načrtovanja in spremljanja proizvodnje; na kratko povedano, z računalnikom želijo krmiliti proizvodnjo. To želimo tudi na Brestu.

S starim računalnikom teh želja ni bilo mogoče uresničiti, ker je bila zmogljivost računalnika premajhna. Sedaj, ko imamo nov računalnik, je ena izmed glavnih nalog naše službe — vodenje proizvodnje s pomočjo terminalov (on-line).

Ker je takšno vodenje proizvodnje zelo zapletena zadeva, si bomo pomagali z IBM-ovim paketom COPICS (COMMUNICATIONS ORIENTED PRODUCTION INFORMATION AND CONTROL SYSTEM).

COPICS paket sestoji iz dvanajstih uporabnih področij:

- Tehnična proizvodna kontrola podatkov, ki predstavlja oblikovanje in vzdrževanje osnovnih podatkov kot so matične datoteke, strukturne sestavine, delovna mesta, tehnološki postopki in podobno;

- naročila v povezavi s prodajnimi informacijami — spremljanje naročil skozi proizvodnjo do dobave;

- prognoziranje zajema tehnike, ki nam omogočijo tržni potencial;

- načrtovanje proizvodnje da je določeno prožnost pri spremeni-
ljanju proizvodnje ali zmogljivosti;

- spremljanje zalog — določanje količine in časa naročanja posameznih surovin (v nabavi in prodaji);

- lansiranje naročil;
- spremljanje posameznih naročil;

- spremljanje proizvodnje;
- vzdrževanje strojev;
- razporejanje delovne sile;
- nabava — prodaja;
- načrtovanje stroškov.

Iz paketa COPICS smo najprej naročili tehnično proizvodno kontrolo podatkov in vodenje zalog. Ti dve področji sta osnova, da zberemo vse potrebne podatke o izdelkih, polizdelkih, materialih, normativih in osnovnih sredstvih, kar je nekje temelj za razvijanje takšnega vodenja proizvodnje.

COPICS nam pomaga pri ure-
sničenju naslednjih ciljev:

1. Boljši nadzor in pregled nad osnovnimi sredstvi, obratnimi sredstvi, predmeti dela in delovno silo;
2. znižanje stroškov;
3. izboljšati proizvodnjo;
4. urejeno vodenje sprememb.

Začetek takšnega vodenja proizvodnje načrtujemo za konec tega leta. Najprej moramo opraviti

prenos dosedanjih obdelav s starega računalnika na novi in končati obdelavo finančno vodenje.

Vodenje proizvodnje bomo uresničevali po temeljnih organizacijskih postopkih. Začeli bomo v Gabru, kjer bo postavljen prvi

jih in podobno. Ta del je najbolj obširen za uporabnika.

Po vnosu vseh potrebnih podatkov bodo naši organizatorji začeli z obdelavo. Oblikovati bo potrebno banko podatkov, pripraviti vse potrebne izpise, začeti

Instaliranje novega računalnika

daljinski terminal s printerjem. To naj bi opravili v septembru.

Zatem bo potrebno usposobiti vse tehnologe, da bodo znali uporabljati terminal. Po dveh — treh mesecih bodo začeli tehnologi samostojno vnašati vse potrebne podatke o njihovih izdelkih, polizdelkih, materialih, stro-

voditi medfazno skladišče polizdelkov in materialov ter proizvodnjo. Ta dela naj bi bila končana do konca leta 1982.

V tem času bo potrebno nabaviti dodatne terminale za vse druge temeljne organizacije, kar je osnovni pogoj za izpeljavo našega načrta. M. Braniselj

Iz drugih lesarskih kolektivov

SLOVENIJALE — trgovina je odprla še eno novo trgovino za prodajo pohištva in sicer v Pulju. Prodajni prostori merijo približno 250 kvadratnih metrov; trgovina je v novem stanovanjskem naselju, kjer že gradijo tudi vrsto drugih pomembnih objektov. Novo naselje šteje blizu pet tisoč prebivalcev. Slovenijale se tako prvič pojavlja na tem delu Istre in tako sistematično širi svojo maloprodajno mrežo.

STOL je zaključil z eno izmed največjih naložb v zadnjih letih; delo v novih prostorih za proizvodnjo tapetniških izdelkov je steklo. Nova proizvodna hala meri nad 6000 kvadratnih metrov. Proizvodni proces v novih prostorih poteka od skladišča re-promateriala, prek krojenja, šivanja, blazinjenja ter na koncu montaže in embalaranja. V njih je tudi oddelek za krojenje iprena. Naložba je veljala blizu sedem milijard starih dinarjev.

Poslovanje **MEBLOVE** firme v Italiji Meblo — Italiana je bilo v preteklem letu sicer uspešno, težave pa so se začele letos, predvsem v pohištvo in proizvodnji verižnih motornih žag. To je predvsem posledica gospodarskih in zunanjetrgovinskih težav v Jugoslaviji in Italiji. Zato so sklenili, da bodo ukiniteli dejavnosti, ki prinašajo izgubo (pohištvo in proizvodnja motornih žag), delavce iz teh dejavnosti preusmerili v proizvodnjo masivne predelave lesa in zmanjšali število delavcev v upravi.

JAVOR si je za letos zastavil zelo visok plan izvoza — kar za 18 milijonov dolarjev, od tega 15 milijonov dolarjev na konvertibilna področja. Prvi letošnji štiri meseci slabo kažejo, da bodo izvozni načrti uresničeni, saj so ustvarili le dobre 3,5 milijona deviznega potenciala, potrebovali pa bi ga najmanj še enkrat toliko. Vzroki temu so podobni kot drugod: cene, nekonkurenčnost in podobno.

INLES je svečano odprl svoje nove proizvodne zmogljivosti — mehanizirano skladišče za iglavce, kotlovnico in skladišče. Novi objekti so del trdnjše osnove za prihodnji razvoj, saj na njih temelji tudi novi srednjeročni načrt. Najpomembnejše je vsekakor mehanizirano skladišče, ki neposredno povezuje gozdno proizvodnjo in industrijsko lesno predelavo. Letna zmogljivost bo 80.000 kubičnih metrov oblovin. Na tej osnovi načrtujejo tudi novo žago in krojilnico s sušilnicami. Meles je plod skupnih vlaganj delovnih organizacij GG Kočevje in Inlesa, kar daje močno osnovo za vse tesnejše dohodkovno povezovanje.

JELOVICA je sklenila večje izvozne posle z Italijo in Irakom.

Gre za večje količine montažnih hiš za Italijo in Irak, kjer jih bodo tudi montirali delavci Jelovice v sodelovanju z Gradisom. Obe bosta poslali v ti dve državi (vsaka polovico) okrog 180 svojih delavcev; večina jih bo za grobo montažo, ostali pa tudi za zahtevnejša dela. Po izračunih kaže na dober izvozni posel oziroma finančni učinek.

ALPLES uspešno razvija svojo proizvodnjo lesno-obdelovnih strojev in transportnih naprav. Sedaj se strokovno pripravljajo na izdelavo kaširnega stroja za internega naročnika; če pa se bo pokazala možnost za večjo prodajo teh strojev, naj bi ga začeli proizvajati v letu 1982 v večjih količinah.

V **SAVINJI** bodo kupili dodatno računalniško opremo v vrednosti 2.573.864 dinarjev. Le-ta je po mnenju strokovnjakov potrebna, da bo mogoče novi računalnik instalirati in usposobiti za delo v zastavljenem roku.

GLIN je v sodelovanju dveh svojih temeljnih organizacij

Stavbno pohištvo in Iverna začel izdelovati nov skupen izdelek — okno z rolo omarico in montirano roletno. Skupni prihodek od prodaje tega izdelka je začasno razporejen na osnovi direktnih stroškov in pokritja, ki je razporejeno na osnovi vloženega dela delavcev.

Vse kaže, da se bodo uspešno končali razgovori o **ELANOVEM** sodelovanju v avstrijskem **SKI POOLU**. Če bodo razgovori uspešni, bodo z Elanovimi smučmi lahko tekmovali tudi avstrijski smučarski reprezentanti, kar doslej niso smeli. Vsekakor bi to imelo močan reklamno-propagandni učinek.

V **LESNINI** proizvodni temeljni organizaciji BOR Laško, v kateri je zaposlenih nekaj nad 200 delavcev, so zgradili novo žagalnico s površino 2.000 kvadratnih metrov. Le-ta bo omogočala tehnološko organiziran proizvodni proces za izdelavo pohištva. Pogoj za to proizvodnjo pa so sušilnice, katerih zmogljivost je celo večja od trenutnih potreb. Naložbo so finančno omogočili z združenimi sredstvi v okviru delovne organizacije Lesnina.

Precej novosti

NOV PRAVILNIK O IZOBRAŽEVANJU

Na področju izobraževanja doživljamo veliko preobrazbo. V zadnjem času je bilo na tem pomembnem področju družbenega delovanja sprejetih nekaj novih zakonov, družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov. Kot temeljni zakon za preobrazbo izobraževanja je bil sprejet zakon o usmerjenem izobraževanju.

V naši delovni organizaciji je doslej to področje urejal pravilnik o izobraževanju, ki je bil sprejet v letu 1972 in je kasneje doživel le nekaj manjših sprememb. Novi predpisi o izobraževanju, zlasti pa zakon o usmerjenem izobraževanju, določajo, da moramo uskladiti z njihovimi določili tudi naše samoupravne splošne akte, ki urejajo to področje.

Ker dosedanjega pravilnika o izobraževanju zaradi tako velikih sprememb ne moremo preprosto uskladiti z določili teh predpisov, bomo morali sprejeti povsem nov samoupravni splošni akt za to področje. Sedaj so pripravljena izhodišča za nov samoupravni sporazum o izobraževanju, ki gredo sedaj v javno razpravo po temeljnih organizacijah. Javna razprava o teh izhodiščih naj bi pokazala, ali smo za to področje predvideli pravilne rešitve in odgovorila na nekatera nerešena vprašanja.

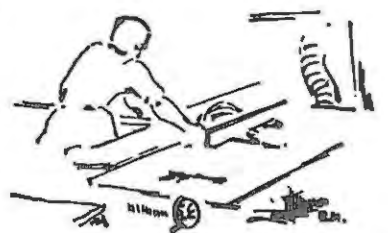
V izhodiščih za samoupravni sporazum o izobraževanju so opredeljena naslednja vprašanja:

- pojem usmerjenega izobraževanja, pravice in dolžnosti do izobraževanja,
- cilji vzgojno izobraževalne dejavnosti,
- načrtovanje vzgojno izobraževalne dejavnosti,
- usmerjanje mladine in zaposlenih v izobraževanje,
- vrste vzgojno izobraževalnih dejavnosti,
- oblikovanje in izvajanje programov izobraževanja,
- pravice in obveznosti udeležencev izobraževanja,
- naloge in pravice izvajalcev izobraževanja,
- preverjanje znanja, usposobljenosti in delovne zmogljivosti,
- stroški izobraževanja.

Med bistvenimi novostmi, ki jih prinašajo novi predpisi o izobraževanju, je tudi proizvodno delo. Proizvodno delo je oblika usposabljanja z delom kot ena izmed vrst vzgojno izobraževalne dejavnosti. Izvaja se nepo-

sredno v delovnem procesu in je sestavni del vseh programov usmerjenega izobraževanja. Program proizvodnega dela sprejme posebna izobraževalna skupnost. Na podlagi tega programa je potrebno v tehnološkem procesu temeljne organizacije izbrati primerna in tipična dela oziroma naloge, ki naj bi jih opravljali učenci na proizvodnem delu.

Učencem na proizvodnem delu pripada nagrada v skladu z njihovim delovnim prispevkom. V izhodiščih je sicer predvideno, kako se določa nagrada, vendar bi bilo potrebno določiti konkretna merila v tistih samoupravnih splošnih aktih, ki urejajo področje delitve sredstev za osebne dohodke in skupno porabo.

V sistemu usmerjenega izobraževanja sta sicer izobraževanje ob delu in iz dela enakovredni obliki, vendar bo dan večji poudarek izobraževanju iz dela. Delavec, ki se izobražuje iz dela, je v času izobraževanja v delovnem razmerju, vendar ne opravlja delovnih obveznosti, pač pa le obveznosti, ki izhajajo iz vzgojno izobraževalnega programa.

Na podlagi sprejetih izhodišč za samoupravni sporazum o izobraževanju bo izdelan osnutek tega sporazuma. Po končani razpravi o osnutku pa bo oblikovan predlog sporazuma, ki bo seveda upošteval sprejete pripombe in morebitne drugačne rešitve od osnutka. Tako naj bi nov samoupravni sporazum o izobraževanju uporabljal že za izobraževanje delavcev v šolskem letu 1981/82.

A. Perčič

Iz naše temeljne organizacije TAPETNIŠTVO

Kako smo spremljali kongres samoupravljalcev

V tej številki objavljamo razgovor z delegatko naše občine na kongresu samoupravljalcev. Želeli pa smo mimogrede povprašati tudi nekaj Brestovcev, kako so spremljali delo kongresa in kaj od njega pričakujejo.

Nedvomno bo o sklepih in stališčih kongresa še tekla beseda, predvsem pa bodo potrebna tudi dejanja, saj so naloge, ki so pred nami in jih je oblikoval kongres, neposredni izraz potreb in ciljev vseh naših delovnih ljudi.

Pogovore so pripravili Marta Modic, Vanda Hace, Anton Obreza in Viktor Znidaršič.

Valentin ŠUBIC, vodja oddelka montaže v TOZD POHIŠTVO

Ne bi se hvalil, toda moram reči, da sem delo kongresa ves čas spremljal. Ne toliko neposredno, saj mi tega časa ne dopušča, toda povzeto po radiu ali televiziji skoraj v celoti. Če naj ocenim delo kongresa, mislim, da je bil zelo kritičen in je zajel prav vsa vprašanja, ki so pomembna v tem trenutku.

Prav zato, ker smo v težkem gospodarskem položaju, je bil kongres še bolj pomemben in dobrodošel, saj je za rešitev težav potrebnega več odločanja delavcev in manj administriranja. Prav temu vprašanju je dal kongres poseben poudarek. Veliko je bilo rečenega tudi o plačilu po delu. Mislim, da je to še kako pomembno, saj bi tako dosegli večjo produktivnost in s tem večji osebni in družbeni standard.

Kot sem že poudaril, je tretji kongres samoupravljalcev prišel ob pravem trenutku. Če namreč hočemo uresničiti stabilizacijo, je potrebno veliko političnega dela. Temu pa je nakazal smeri prav kongres. Pravo delo se šele začne in za uresničitev teh nalog smo odgovorni prav vsi, posebno pa zavestne subjektivne sile, ki naj bi to delo usmerjale.

Predsednik osnovne organizacije sindikata v TOZD Zagalnica Franc JAKŠE

V času nestabilnosti svetovnega in našega gospodarstva smo od III. kongresa samoupravljalcev seveda dosti pričakovali. Predvsem mislim, da je vsak delavec pričakoval od delegatov kongresa, da bodo poskušali najti možnosti za rešitev težav, ki tarejo naše gospodarstvo. Po končanem kongresu, ki smo ga delavci spremljali prek različnih sredstev javnega obveščanja menim, da so delegati na III. kongresu dobro opravili svoje delo.

JANEZ KVATERNIK, predsednik osnovne organizacije sindikata TOZD TAPETNIŠTVO

— Razpravo o resoluciji tretjega kongresa samoupravljalcev

sem spremljal prek sredstev javnega obveščanja, organizirana pa je bila tudi pri nas po sindikalnih skupinah, kjer smo imeli možnost, dopolniti ta dokument.

— Mislim, da mora kongres tako kot prejšnja dva dati jasna napotila za samoupravni razvoj družbe z uresničevanjem ustave in zakona o združenem delu ter odpravi napake in pomanjklivosti, s katerimi se soočamo. Prav gotovo je kongres v pravem času, v času, ko bomo bitko za stabilizacijo na vsakem koraku in ko inflacija neusmiljeno tepe naše žepe, posebno pa delavce z najnižimi osebnimi dohodki.

Ko sem spremljal sam potek kongresa, sem videl, da so delegati konkretno ocenjevali sedanje stanje in pomanjkljivosti v samoupravnem razvoju in nakazali rešitve za izboljšanje. S stališči in sklepi tretjega kongresa kot so boji proti inflaciji, boj za stabilizacijo, za uresničitev pravic delavcev, da razpolagajo z ustvarjenim dohodkom, se popolnoma strinjam, vendar brez enotne in celovite akcije vseh delovnih ljudi bitke ne bomo dobili. Mislim, da je tudi pred sindikat postavljena odgovorna naloga pri razvijanju samoupravnih odnosov in uresničevanju kongresne resolucije.

vornejšega dela, brez odločanja delavcev o rezultatih dela zastavljenih ciljev ne bomo dosegli.

Vsi se moramo zavedati, da brez produktivnejšega in odgo-

JANEZ KANDARE — TOZD GABER

V pripravi na tretji kongres samoupravljalcev, pa tudi na samem kongresu je bilo ponovno izraženo mnenje, da je socialistično samoupravljanje kljub vsem težavam odločujoči dejavnik v našem družbenem razvoju, še posebej pa tudi v zavesti in prizadevanjih vseh delovnih ljudi.

Delegati so se na kongresu med drugim zavzemali za izboljšanje sedanjega neugodnega gospodarskega položaja, zmanjševanje rasti inflacije in izboljšanje plačilne bilance. Izhod iz teh gospodarskih težav je možen samo z večjim in učinkovitejšim delom, zmanjševanjem reprodukcijskih in drugih stroškov poslovanja, boljšim izkoriščanjem delovnega časa, kvalitetnejšo proizvodnjo in večjim izvozom.

Posebej so delegati poudarili, da delavci še ne odločajo v celoti z dosežki svojega dela. Rešitve je potrebno iskati v doslednem razvijanju dohodkovnih odnosov, ki morajo omogočiti, da bodo delavci imeli odločilno besedo pri politiki cen, deviznem sistemu in drugod.

Mislim, da posebej novih stališč in sklepov ne potrebujemo, uresničiti moramo le tisto, kar smo se že tolikokrat samoupravno dogovorili.

Iz TOZD POHIŠTVO — brušenje robov

pomb, predlogov ali zahtev. Res da je bilo gradivo precej načelno, kar je tudi zmanjšalo zanimanje, pa vendar to ne more biti opravičilo. Pogosto smo pripravljeni samoupravne odnose kritizirati, nismo pa storili dosti, ali celo nič, da bi se stanje izboljšalo. Menim, da bo prav III. kongres dal nove pobude, naša naloga oziroma potreba pa je, da sodelujemo, saj bomo le tako razvijali samoupravljanje in odločali o ustvarjenem dohodku. O tem bi se dalo sicer še marsikaj povedati, toda naj bo tokrat dovolj.

Tudi na področju rekreacije delavcev smo si veliko prizadevali in moram reči, da smo pri tem dosegli velike premike.

Že v preteklih letih smo si zastavili nalogo, da bomo bolje spoznali tudi druge sorodne kolektive. Zato smo v juniju obiskali tovarno Savinja v Celju. Glavni cilj tega obiska je bil, navezati prijateljske stike in spoznati način njihovega dela. Da je

bil naš cilj pravilen, dokazujejo tudi razgovori z našimi delavci, ki so zelo ugodno ocenili obisk te tovarne.

V Savinji smo si ogledali novo moderno furnirnico, žago ter oddelek za proizvodnjo pohištva. Brestovci smo kaj kmalu navezali stike z delavci Savinje. Najpogostejša so bila vprašanja: koliko zaslužite? kako delate? kako ste zadovoljni z osebnim standardom? in še in še.

Iz razgovorov med ogledom in po njem je bilo videti, da imamo podobne ali celo enake težave. Vsi si želimo čimbolj produktivno proizvodnjo, vendar v zaostrenih pogojih gospodarjenja to ne bo lahko. Toda prizadevanja so.

Ne bi bilo prav, če ne bi ob koncu omenil še izredno prijaznega sprejema. Vseskozi smo bili deležni velike pozornosti. Delavci Savinje, vključno z glavnim direktorjem, so se zelo potrudili, da je naša ekskurzija resnično uspela. V. Znidaršič

Po zastavljenem programu

DELO SINDIKATA V TOZD POHIŠTVO CERKNICA

Za nami je že skoraj pol leta dela naše osnovne organizacije sindikata, pa ni bilo o tem še skoraj nič napisanega. Čeprav smo si zastavili dokaj obširen delovni program, moram poudariti, da ga izpolnjujemo. Če ga ocenjujemo kot zunanji opazovalci in teh je veliko, bi mislili, da organizacija sploh ni delavna. Vendar temu ni tako.

Praznovanje našega delavskega praznika smo organizirali na Slivnici pri lovski koči ob sodelovanju s kulturno športnim društvom Sovica iz Grahovega. Na njem je bilo nad 600 ljudi, od

tega iz naše temeljne organizacije nad sto. Vsakdo je dobil golaž, lahko se je pa tudi zavrtel ob veselih zvokih harmonike. Ostali pa so našli svoje zadovoljstvo v streljanju, tekih, mallem nogometu, pa tudi balinanju. Praznovanje je izredno uspelo.

Organizirali smo tudi priprave na III. kongres samoupravljalcev Jugoslavije. Čeprav smo priprave dobro zastavili, pa razpravni moč ravno pohvaliti. Ob njih bi človek lahko sklepal, kako je samoupravljanje pri nas že tako urejeno, da nimamo nobenih pri-

Trajna pričevanja

»Ročice nam, mama, premrle pogrej, o kruhu in soncu nam zgodbo povej...!«

(Vinko Sumrada)

S prijateljico sva obiskali Rotovo mamo, ki so jo med vojno odpeljali v internacijo. Pogovarjali sva se z njo o njenem izgnanstvu.

— Tovarišica Rotova, veva, da ste ena izmed mnogih Slovenk, ki so jih zaradi ljubezni do domovine izgnali v taborišča. Zato vas prosiva za nekaj besed o tem.

Kdaj in kam so vas izgnali? Vas je kdo izdal?

»Že prej so Italijani sedemkrat prišli po mojega moža, pa ga niso nikoli našli. Prvega avgusta 1942 so me z mojimi tremi otroki zaprli in po sedemnajst-dnevem bivanju v zaporu odpeljali v Treviso.«

— Koliko časa ste bili tam?

»Tam sem bila do marca naslednjega leta.«

— Kako ste tam živeli? Kje ste prebivali? Kako ste preživljali svoje otroke?

»Življenje je bilo zelo težko. Vedno so nas pestile lakota in razne bolezni. Toda preživeli smo. Prebivali smo v vojašnici, kamor so strpali devetdeset ljudi. Tam sem tudi rodila svojega četrtega otroka Silvestra.«

— Kdaj je bilo za vas najhuje?

»Najhuje je bilo takrat, ko so bili otroci lačni in bolni. Nekega dne me je vprašal duhovnik iz taborišča, ki je podil mojega Janeza k verouku, ali mojim otrokom ni potreben krščanski nauk. Pa sem mu preprosto odgovorila, da jim je bolj potreben kruh.«

— Marca 1943 so vas prepeljali v drugo taborišče, v Visco. Kako ste prišli tja? Ali je bilo tam kaj boljšega?

»Tistega dne so moške iz taborišča odpeljali na fronto, matere z otroki pa v Visco. Naložili so nas na kamione in odpeljali. Tam ni bilo nič boljšega. Se vedno smo bili lačni. Bližala pa se je kapitulacija Italije.«

— Vaši otroci so rasli: najstarejši Drago je bil takrat star šest let, Janez pet, Milan dve, najmlajši pa se je bližal prvemu rojstnemu dnevu. Pred vdačo Italije so vas spustili domov. Petčlanska družinica se je vračala v domovino. Kam ste šli iskat zavetje?

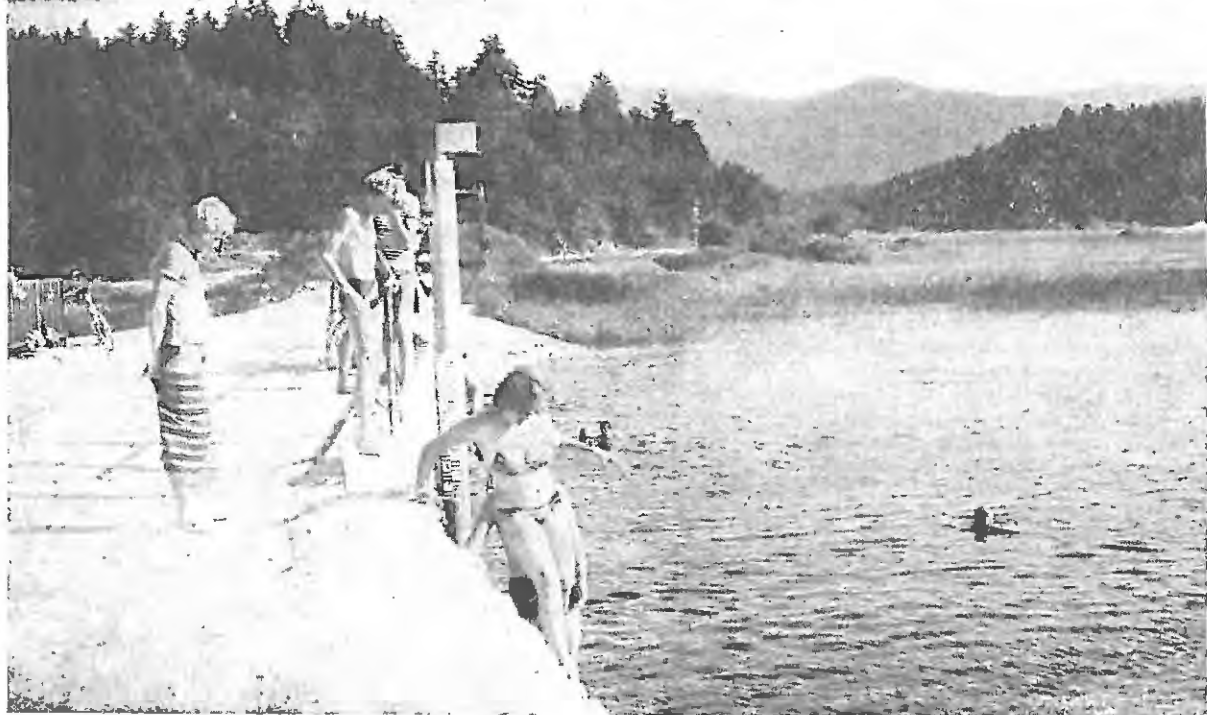
»Šla sem k svoji sestri v Lipenj. Doma ni bilo več, zato sem se napotila kar tja. K njej sem prišla 21. avgusta 1943, nekaj dni pred kapitulacijo Italije. V internaciji sem bila več kot leto dni. Svobodo sem dočkala pri svoji sestri.«

Zahvalili sva se mami za razgovor, ki se nama je vtisnil globoko v srce. Zamislila sva se nad njenimi besedami, ki so izražale prestano trpljenje in gorje.

Rotova mama, vaša usoda internirane matere je vtikana v našo svobodo!

Naj bo ob dnevu borca in dnevu vstaje slovenskega ljudstva najina zahvala za naše brezskrbno otroštvo iskrena čestitka vsem, ki so v najtežjih trenutkih naših narodov ljubili svojo domovino!

Barbara Modic in Vesna Šega
7. d razred OŠ Cerknica

Cerkniška turistična razglednica

Naprej ponosno, delovne brigade!

NEKAJ POGOVOROV O MLADINSKIH DELOVNIH AKCIJAH

Poletni meseci so tudi čas mladinskih delovnih brigad, ki naj bi bile danes idejno-politična šola mladim, šola samoupravljanja, pa tudi njihov prispevek h krepitvi našega gospodarstva in pomoč tam, kjer je potrebna.

Žal v zadnjih časih slišimo, da se mladi neradi prostovoljno odločajo v delovne brigade, zlasti tisti, ki bi jim to odvzelo prosti počitniški čas in za čas, prebit v brigadah, nimajo ustreznega denarnega nadomestila... Prav v teh dneh je moč mimogrede slišati tudi o vrsti težav v zvezi z organizacijo in delom mladinske akcije v krajevni skupnosti Cajnarje — Žilce (morda bo o tem kaj več povedal problemski sestanek občinske konference zveze komunistov o delovanju mladih, ki bo zadnji dan tega meseca).

Iz teh, pa tudi iz drugih širših družbeno-političnih razlogov se je uredništvo odločilo, da za to številko pripravi nekaj razgovorov z nekaterimi Brestovci, ki so bili brigadirji že v prvih povojnih letih. Ne zato, da bi poudarjali: »Mi smo bili včasih čisto drugačni!«, pač pa zato, da bi opozorili, kako pomemben delež imajo lahko mladinske delovne akcije pri graditvi našega gospodarstva, predvsem pa pri idejno-političnem in človeško-moralnem oblikovanju mladih.

Pogovore so pripravili Marta Modic, Marta Dragolič, Vanda Hace, Irena Zemljak, Anton Obreza in Viktor Žnidaršič.

Nekaj misli o mladinskih delovnih brigadah je v TOZD Zagalnica prispeval Tone PISEK, ki je bil kot srednješolec na izgradnji železniške proge Doboj—Banja Luka.

»Takrat ni bilo vprašanje, sestaviti brigado, saj nas je šlo iz razreda, ki je imel 35 dijakov, kar dvajset. Takrat, podobno kot danes, je bil prisoten cilj, vzga-

povsem neznano Bosno. Na železniški postaji v Ljubljani nas je pozdravljala velika množica Ljubljancev. Ko se je veliko kolesje parne lokomotive začelo premikati, je iz stotih mladih grl zadonela brigadirska pesem, ki so jo spremljali veseli vzkliki Ljubljancev. Po nekajdnevni utrujenosti vožnji s tovornim vlakom smo prispeli na cilj, v Kakanj. Takoj,

imeli za razvedrilo, različne krožke, sestanke, izlete... Tako smo bili resnično zaposleni ves dan. Izven naselja pa se v prostem času nismo smeli gibati. Imeli smo veliko disciplino (po vojaško), ki je v veliki meri tudi pripomogla, da se je akcija tako uspešno končala.

Imeli smo zelo dobre medsebojne odnose in delali smo zares. Danes delajo večinoma strojno. To se mi zdi pravo razkošje, pa kljub temu mladina danes ni toliko pripravljena oditi na prostovoljne delovne akcije. Zdi se mi, da bi morali najti način, ki bi mladino pritegnil k delu. Predvsem velja to za študente, kajti delovne organizacije danes težko odstopijo delovno silo, ki jo same še kako potrebujejo.

Vsekakor lahko rečem, da so mi dnevi, ki sem jih preživel v brigadi, ostali globoko v spominu.

Mislím, da so mladinske delovne brigade izredno pomembne. Mladina se ob delu tudi spoznava in s tem kuje bratstvo in enotnost med narodi Jugoslavije, kar je v današnjem času še kako pomembno.

Tomaž ČUČEK iz TOZD MAVSIVA

»Leta 1947 sem bil prvič na mladinski akciji; imenovala se je 'prva Slovenska MDB Ljubljana'. V tej akciji, ki je bila v Renčah pri Novi Gorici, smo preusmerili in poglobili potok Goriški lijak, ki je prej poplavljal polja in naselja.

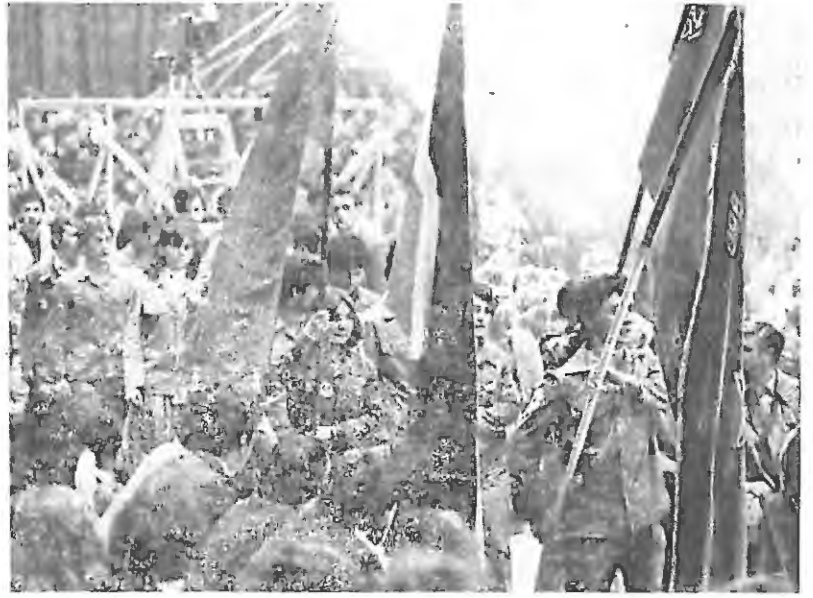
Delali smo cele dneve, od zgodnjega jutra do poznega večera. Malice so nam dostavljali na delovno mesto, razen kosil in večerje, ki smo jih imeli v taboru. Enkrat do dvakrat tedensko smo imeli predvojaško vzgojo v taboru. Kulturnih prireditev je bilo malo. V enem mesecu sta bili dve srečanju z drugimi brigadami ob taborniškem ognju. Vsak večer so bile proglasitve najboljših desetine in podelitve prehodnih zastavic. V tej akciji sem bil odlikovan. Kljub naporom je bila moralna vedno na višku.

Že v naslednjem letu 1948 sem bil v MDB brigada Marice Kerenčič na železniški progi Sežana—Dutovlje. Tam sem bil že komandir čete. Težak kraški teren — vrtanje v skale in izravnavanje terena, velika vročina, prostovoljno delo v nočnih urah, cela vrsta napornih del in odločitev, vse to nam ni vzelo volje do dela. Zelo dobro se spominjam, kako smo dva dni ročno vrtali v skale na razdalji sedmih kilometrov. Izvrtali smo 2000 vrtin, ki smo jih napolnili z minami in jih razstrelili vse hkrati na predvečer državnega praznika. Srečni smo bili, da smo tudi mi lahko s tem prispevali svoj delež v počastitev praznika.

Sodeloval sem še v drugih akcijah in bi omenil, še delo v enoti VGP Primorje v Pulji. Delo v tej brigadi je bilo izredno naporno, kjer smo delali noč in dan neprekinjeno. Na novo smo gradili vojaške objekte v Pulji, ki so bili prej porušeni do tal. Tam sem bil enkrat pohvaljen in štirikrat udarnik.

Za 1. maj leta 1957 sem bil odlikovan od maršala TITA z medaljo dela, na katero sem še sedaj ponosen.

V brigadah se krepita bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov in narodnosti. S prostovoljnim delom prispevamo k hitrejšemu napredku naše domovine. Še vedno zasledujem delo v brigadah in mislim, da je danes premalo fizičnega dela, na čemer je bil včasih velik poudarek. Sele po

opravljenem delu so sicer zabava, šport in rekreacija. Danes se mi zdi, da je to ravno obratno.

Ivan PERUŠEK — TOZD GABER

Leta 1947, bil sem še mladinec, sem bil kot delavec zaposlen pri obnovi Loža. Tedaj sem še s šestnajstimi mladinci iz naših krajev odšel na mladinsko delovno akcijo na progi SAMAC—SARAJEVO. Bili smo v II. Dolomitski brigadi Staneta Kavčiča.

Težko bi opisal takratne občutke, s kakšnim zanosom smo pokladali progo ali betonirali tunel VRANDUK. Delali smo v treh izmenah, po osem ur dnevno. Tovarištvo, ki je vladalo med brigadirji, je bilo enkratno. V prostem času smo prirejali skeče, mitinge, proslave in podobno.

Tudi straža je bila tedaj obvezna. Takoj po vojni so bili namreč v teh krajih še ostanki sovražnika. Tako se je primerilo, da si zjutraj lahko zaman iskal svoj kramp in lopato, pa tudi municijo.

Najbolj se mi je vtisnil v spomin zaključek izgradnje proge v Sarajevu, kjer sem prvič videl tovariša Tita.

Mislím, da se v brigadi resnično krepí prijateljstvo med narodi in narodnostmi, zato je prav,

da se mladina tudi danes množično vključuje v mladinske delovne brigade.

Aleksander KRZIC — skladiščnik materiala v TOZD IVERKA

Kot sedemnajstletni fant sem bil leta 1947 še z nekaterimi mladinci iz našega kraja predlagan v zadnjo izmeno mladinske delovne akcije Samac—Sarajevo. Jeloviška mladinska delovna brigada je bila ustanovljena v Kranju, od koder smo odpotovali na delovno akcijo. Kot zadnja izmena smo utrjevali nasipe in urejali okolico.

Delali smo po osem ur na dan, dostikrat tudi dlje. Naša brigada je bila dvakrat udarna. Takrat ni bilo nikakršne mehanizacije kot jo imajo sedaj. Naše orodje so bili kramp, lopata in samokolnica. V prostem času smo imeli politično usposabljanje, ukvarjali smo se s športom, konec tedna pa so bili mitingi in športna tekmovanja z drugimi brigadami.

Mislím, da današnja mladina nima takšne volje do dela na delovnih akcijah kot mi. Seveda so bili takrat časi drugačni. Vedeli smo, da moramo trdo prijeti za delo, če smo hoteli zgraditi Jugoslavijo, kakršna je sedaj. Vendar pa ima nadaljevanje teh delovnih akcij velik pomen za bratstvo in sožitje med narodi ter za še večje povezovanje mladih med seboj.

NAŠI LJUDJE

Bliža se 4. julij — dan borca, zato vam v tej naši stalni rubriki predstavljamo Martina Peta na, ki je dolgoletni delavec temeljne organizacije Pohištvo in borčevske organizacije.

Rodil se je v Sromljah pri Brezicah. Po vojni ga je službena pot zapeljala najprej v Postojno, nato pa še v Cerknico. Tu si je ustvaril družino in se leta 1953 zaposlil v cerkniški tovarni pohištva. Kmalu po prihodu v tovarno je odšel v politično šolo in jo uspešno končal. Po končani šoli je opravljal na občini dela in naloge referenta za delo. Leta 1962 se je spet zaposlil na Brestu. Najprej

je bil pri gradbeni skupini, nato pa v kontrolni službi. Dela in naloge kontrolorja opravlja še danes. Upa pa, da se bo od tega dela konec letošnjega leta poslovil in odšel v zasluženi pokoj.

Naš sodelavec Martin Petan je bil med vojno aktivni borec. Najprej je bil štabni kurir v Kozjanskem odredu, potem pa v Bračičevi brigadi. Nikoli ne bo pozabil in še sedaj ga je groza, če se spomni, kako je bilo, ko so v Kotlah ohkolili ustaše in njihove družine. Zena nekega ustaša je svojemu otroku prerezala vrat, da ne bi prišel partizanom v roke. Med grenkim in težkim življenjem med bojem so bili tudi veseli trenutki.

Z nestrpnostjo in veseljem so pričakali svobodo in konec vojnih grozot. Vsa povojna leta se je aktivno ukvarjal s strelskim športom. Osem let je bil predsednik občinskega strelskega odbora. Še vedno pa je lovec. Zalosten je, ker zadnje čase zaradi slabšega zdravja ne more na lov in tako ne more povečati svoje zbirke lovskih trofej.

»Čprav sem že precej časa v bolniški, sem še kar seznanjen s težavami, ki se kopičijo nad našo tovarno in družbo. Ker rad gledam televizijo in berem časopise, sem seznanjen tudi z dogajanjem po svetu. Če bomo enotni in če bomo vsi napeli svoje moči, sem prepričan, da bomo premagali težave, ki nas tarejo v ožji in širši domovini.« B. Petrič

jati mladega človeka, graditi bratstvo in enotnost. Res da takrat nismo imeli nikakršne mehanizacije, lahko pa rečem, da sta bili zagnanost in delavnost večji kot danes. Takrat nismo bili zaradi tega prav nič stimulirani, celo obvezno počitniško prakso smo opravljali tudi po končani delovni akciji, da smo dobili kakšen dinar za šolanje.

Ugodnosti, ki jih ima brigadir danes, niso primerljive s tistim časom.

Ob koncu menim, da bi se bilo treba v prihodnje samoupravno dogovoriti, naj bi se vsak mlad človek med štiriletnim šolanjem udeležil vsaj ene akcije. Sicer, kje naj marsikateri mladi človek spozna fizično delo in dobi delovne navade, če ne ravno v delovni brigadi.

Slavka PRIJATELJ, planer materiala v TOZD POHIŠTVO

Moji spomini na dneve, ki sem jih preživel v delovni brigadi, so zelo lepi. V živem spominu mi je še vedno ostal odhod na mladinsko delovno akcijo — graditev proge Samac—Sarajevo.

Za nas brigadirje je bil to prvi odhod iz domačega kraja v skoraj

ko smo se naselili v lesene barake, smo pričeli z delom.

Z besedami je skoraj nemogoče opisati delovni zanos, tovarištvo in veliko skrb za telesno in kulturno bogatenje vseh brigadirjev v času delovne akcije. Samokolnice smo polnili in praznili v medsebojnih tekmovanjih za čim več prevoženih kubikov zemlje in kamenja z mislijo: vse sile za obnovitev porušene domovine.

Vloga in pomen mladinskih delovnih akcij sta po mojem mnenju še vedno enaka, le da je dolgoletni gospodarski razvoj sedaj zamenjal marsikatero delo, ki smo ga tedaj opravljali še z golimi rokami.

Jože VALENCIČ, delavec v razrezu iprena — TOZD Tapetništvo Bil sem v II. Prekmurski brigadi Štefana Kovača, ki je leta 1958 gradila avtocesto LJUBLJANA—ZAGREB.

Brigadirsko naselje smo imeli v Šentjurju na Dolenjskem. Takrat sem bil star sedemnajst let in sem bil zaposlen v tovarni pohištva Martinjak.

V brigadi sem bil dva meseca, nato pa sem ta čas prostovoljno podaljšal še za deset dni. Delali smo po šest ur na dan na delovišču, preostali čas pa smo

Naše Cerknško jezero spet na rešet

O prihodnji usodi našega znamenitega jezera imamo že nekaj let nazaj celo vrsto ugibanj, strokovnih raziskovanj, razgovorov, celo elaboratov... Nič čudnega, saj bi vsak večji poseg vanj povzročil tudi bistvene spremembe v njegovi podobi, značilnostih, uporabnosti, pa tudi v našem življenju ob njem.

Najnovejši strokovni predlog o prihodnji podobi in vlogi Cerknškega jezera obsega elaborat in zamisel o večnamenski akumulaciji jezera, o katerem pa naši občani žal ne vedo dosti.

Morda je tudi zato notranjski študentski klub (junija) organiziral razgovor z delovnim naslovom »Cerknško jezero danes — ali bo tudi jutri?« Razgovor je bil sicer nedorečen, je pa razkril vrsto nasprotujočih si stališč in dilem, ki jih bo potrebno razčistiti, preden bomo odločali o usodi jezera.

Prav zato tudi objavljamo stališča študentov; ne da bi se uredništvo opredeljevalo »za« ali »proti«, pač pa, da bi sprožilo izmenjavo mnenj. Pričakujemo, da se bo o teh vprašanjih, ki so za naše območje nedvomno pomembna, v našem glasilu oglasil še kdo.

Študija Večnamenska akumulacija Cerknškega jezera avtorja Marka Breznika napoveduje pravzaprav grob poseg v človekovo okolje, zato je prav, da se seznamimo z njenimi nameni in posledicami.

Cerknško jezero s svojim »skrivnostnim izginjanjem« že od davnine buri ljudem domišljijo. Jezero je bilo opevano v delih Vergila in Danteja, prvi pa ga je podrobneje opisal Janez Vajkard Valvasor v Slavi vojvodine Krajnske. Podatke o vseh opisovalcih pa najdemo v knjigi avtorja F. A. von Steinberga.

Za naše največje presihajoče jezero (26 kvadratnih kilometrov) na Cerknškem polju so značilni številni kraški pojavi (vodne jame, požiralniki, estavele), zanimiva močvirska flora ter vegetacija in bogata sladkovodna in jamska favna z endemičnimi vrstami. Jezero je vmesna postaja za stekovne ekskurzije, lov, ribolov, čolnarjenje in jadranje, ki v zadnjem času pridobiva vse več privrženecv.

Cerknško jezero smo dobili kot kulturno dediščino v nespremenjeni podobi. Naravne značilnosti pa so že ogrožene s poskusi ojezeritve z nasipi, umetnimi rovi, zapiranjem odtokov, kar pomeni nevarnost za vso vegetacijo in favno.

V študiji Večnamenska akumulacija Cerknškega jezera smo zasledili popolnoma spremenjeno podobo jezera in okolice.

Z akumulacijo bi za stalno poplavlili 19,8 kvadratnih kilometrov površin na južnem delu Cerknškega polja. Zgrajen bi bil več kilometrski, 20 metrov (povprečno 16 metrov) visok tesnilni nasip, ki bi potekal od Klenega vrha (Ribiški kot) prek Gorice, proti Marofu, pod Martinjakom in Žirovnico do vasi Goričica.

Južni del bazena bi mejil na Javornike. V bazen bi pritekale vode Cerknščice, ki bi bila zajeta pri vasi Begunje in bi jo prek pokritih kanalov spuščali v akumulacijo. Enaka usoda bi doletela vode Žerovniščice in Lipsenščice, ki bi bile zajete pri izviri. Pretežno pa bi se osušila rečica Rak v Rakovem Škocjanu.

Čez leto dni bi voda nihala za 11 metrov. Zaradi višje vodne gladine bi bilo v vaseh Gornje jezero, Laze, Goričica in Otok poplavljenih 12 hektarov njiv in 28 zidanih hiš s pripadajočimi gospodarskimi poslopji.

Študija, kot del večjega projekta, vključuje še Planinsko polje in Ljubljansko barje pri Bistri. Namen celotne akumulacije je proizvodnja 446 GWh električne energije in odvzem pitne vode za oskrbo Krasa in obale v potrebni količini 1–1,5 kubičnega metra na sekundo. Povečal bi se pretok Ljubljance in Save za povprečno 18 kubičnih metrov na sekundo, kar bi izboljšalo razmere ob nuklearni elektrarni Krško in načrtovani nuklearni toplotni Dolško.

V študiji je navedeno: »Geološke razmere na Cerknškem polju so mnogo boljše kakor na Nikšičkem in Buškem polju, kjer so akumulacije že zgrajene. Zelo verjetno so tudi boljše kakor na Planinskem polju, ki je že bolj raziskano.«

»Z gradnjo akumulacije Cerknško jezero bi pridobili izkušnje za morebitno kasnejšo akumulacijsko gradnjo Planina. Potrebna prostornina te akumulacije bo manjša, če bo zgrajena že akumulacija Cerknško jezero.«

Iz dosedanjih poizkusov (na primer poizkus trajnejše ojezeritve — program Gornji Jadran), ki niso uspeli, pa vidimo, da si tako drage izkušnje ne moremo in ne smemo dovoliti.

Zato odločno odklanjamo spreminjanje območja Cerknškega jezera v vodno akumulacijo. Odklonilna stališča utemeljujemo z naslednjim:

V študiji so omenjene velike možnosti za razvoj občine — razvoj turizma (jadranje, športni ribolov in naturistični kamp), kar naj bi prinašalo devize. S to utemeljitvijo se ne moremo strinjati. Če že upoštevamo nihanja vode do 11 metrov, si lahko pred-

stavljamo, koliko naplavin bi bilo ob robu bazena in Otoka, kjer je predviden turistični center. Menimo, da so sedanje možnosti za turizem v naravnem oklju veliko ugodnejše. Z uspehom bi se razvijal tudi strokovni turizem (spoznavanje in študij presihajočega jezera, Križne jame in Rakovega Škocjana).

Iz raziskav geološkega zavoda SR Slovenije o količini pitne vode za jugozahodno Slovenijo je razvidno, da stalna ojezeritev ni potrebna. Na Krasu že gradijo vodovod, ki bo imel zadostne količine vode. Kot vir za oskrbo Ljubljane z vodo bi lahko služil izvir Bistre (s čisto napravo, ki je manj zahtevna kot naprava pri čiščenju vode iz akumulacije).

S stališča splošnega ljudskega odpora in družbene zamozaščite je bolj primerno imeti več manjših dobro zaščitenih virov kot enega regionalnega, ki je bolj ranljiv.

Zanima nas tudi, kdo bo zagotovil, da nadaljnje raziskave ne bodo enostranske? Jezero bi spreminili naravni režim polnjenja in presihanja. Naredili bi velikanski bazen in s tem uničili značilno favno in floro. Kraški pojavi bi čez noč izginili. Že z dosedanjimi poizkusi zajezitve so porušene nekatere naravne značilnosti, saj se kot posledica že pojavljajo

tako imenovane mrtve vode. Pri stoječih vodah se pojavlja eutropija. Povzročajo jo alge, ki močno osiromašujejo vodo kisika in ustvarjajo anaerobne pogoje. Posledica je odmiranje rib, rakov, polžev, travniške vegetacije... Rastlinski razvoj in s tem smrda je nujen rezultat odmiranja (Blejsko jezero).

Z akumulacijo bi pridobili del Cerknškega polja, ki je med letom poplavljen. To zemljo bi dobil kmet v zameno za poplavljen polje. Vemo, da bo ta zemlja kljub kvalitetnim melioracijam potrebovala več let, če jo hočemo kultivirati. Razvoj intenzivnega kmetijstva pa zahteva uporabo umetnih gnojil in herbicidov, ki vodo zastrupljajo.

Zavod SR Slovenije za varstvo kulturne in naravne dediščine se že vrsto let zavzema za ohranitev Cerknškega jezera kot naravnega rezervata. Zavedamo pa se, da tak korak lahko pomeni velike zavore za gospodarski razvoj cerknške občine. Nujno je torej treba proučiti naš dolgoročni razvoj glede na prihodnost Cerknškega jezera, ki pa vendarle ne more ostati takšno kot je danes, saj smo prisiljeni iti z razvojem naprej.

L. Jenček
za notranjski študentski klub
Cerknica

Na jezeru mrgoli jadralscev na deskah

Dr. Hinko Dolenc Spomini na Cerknško jezero

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Sušec rep zvija in se brani, ali ubraniti se vendar ne more pomlad, da ne bi prišla z zelenjem in cvetjem. Povsod kali in poganja in gosto zelenje obrobi tudi hribe, na katere se jezero naslanja. Jezero upada, trava, big in trsica prirasto iz vode in skoraj ni vode videti na jezeru. Komur je mar priroda krasota in prilika dana, naj bi nikar ne zamujal tih lep večer v to porabi, da si najame čoln na Otoku in se prepeljuje po Zadnjem kraju.

Kar zmoreta gozd in voda, vsa ta lepota je tukaj združena. Pticev, žlahtnih pevcov, morda noben del gozdov po Javorniku in okrog Snežnika toliko ne zvabi kakor to zatišje. Po sredi se prepeljuješ in na obeh straneh jih vidiš in slišiš; ko se bolj h kraju pomakneš, kosi te takoj očarajo, začuješ tudi šum in stok po gošči in oblaja te srnjak, katerega si s paše odpodil. Zalopota pred tabo in vzdigneta se raca in

racman in jameta krožiti, ker daleč od gnezda ne marata odleteti.

Skoraj žal ti je, da se te boji in se žival umika in rad bi ji naznanil in povedal, da nisi sovražnik, da te premaguje naravna krasota in da privoščiš vsemu, kar je bog ustvaril, mir in blagi čut, ki je tebe obšel. Tako sam si in vendar toliko čutiš in obdaja te radost, kakršne družba in beseda nikdar ne moreta obuditi.

Nehote se spominjaš nekdanjih časov, ko je še večja zver nevala po teh gozdih, in o katerih si čital v starejših knjigah, posebno v Valvasorju in v popisu Cerknškega jezera gospoda pl. Steinberga in o katerih slišiš pripovedovati tudi še zdaj med ljudstvom ob jezeru.

Zdi se ti, da izpod gostega hoja pristopi k bregu širokorogati jelen, ki se pazno ogledava, ako ga nihče ne bode motil, ko se misli napojiti in potem povaljati na najbolj plitvem mestu. Tam, kjer je voda še bolj upala in je najgostejši big, tam

je pravo mesto za divjega prasca, ki riže in se zabava po svoje. In tam iz skalnate votline, velike Bobnarice, zdaj pa zdaj se ti bode prikazal povoden velik mož, z brado čez pas in debelo gorjačo v roki. Vendar strah te ni, saj nisi krasna deklica, katere išče, celo ogne se te, z grdim pogledom, češ, da ga bodeš ovadil, in prekrizal njegove hudobne namene, stopi le dvakrat ali trikrat čez kamen in kost in zgine v gozd in temino.

Ali črni oblak ti zagrne prijazne misli, ko se spomniš krutega robstva, v katerem je trpelo tedanje ljudstvo kakor povsod tako tudi in posebno okrog jezera. Plemstvo tuje rodu se je zbiralo dostikrat, posebno ob zimskem času na jezeru, gostilo in razveseljevalo se je po ledu in zabavalo gledajoč, kako so gladni tlačani najprvo led razsekali, potem pa po vodi in med ledom nagi mreže vlačili in ribe lovili. Bojiš se, da ne bi začutil stoka in joka nesrečne družine, katero je

revez zapustil potem, ko ga je mučna bolezen robstva otela.

Vzdihneš globoko in se predramiš in ponosno se zamisliš, da je lepa doba nastopila in da tudi ti si se že trudil, da rešiš slovenski naš rod nasilstva in tujčeve pete. In zopet te navdaja rahli čut, spomniš se lepih trenutkov, katere si preživel spomladanske večere v krogih navdušenih rojakov, in volna misel ti ustreza, da, kar naenkrat si zopet sam in deklica, prva ljubica, je pri tebi, zaupljivo te gleda, pade ti v naročaj, luna pogleda čez hrib, pa molče se pomakne za oblaček in ko se zopet pokaže na Otoku, zvonček in te opominja tudi na daljno pot do doma.

Ko sem po takem večeru proti domu šel, sklenil sem za trdno večje društvo za ves dan na jezero zvabiti, kar se je tudi zgodilo. In ne le enkrat, večkrat smo vse naložili na kmetске voze, potegnili do Jezera, tam pa v čolne zložili in prepepljavali žene in otroke ter jih zopet izložili na lepem prostoru za Otokom. Kar smo vendar še pozabili, smo si izposodili na Otoku in živeli smo kakor v raji.

Vsega smo imeli dosti, kuhali, pekli smo, otroci so se zaigrali, dojenčki so prvokrat pod gostimi hojami pospali, odrasli smo pa prepevali in veselili se od srca. Le prehitro prehitro so minili ti dnevi, in ko smo bili zopet na čolnih in na poti proti domu, ozirali smo se proti naglo priljubljenemu prostorku. Škoda, da dosti poezije, katere nas je prevzela, pogubili smo že na poti, ko je postalo vse zaspano in sitno. Kar je bilo mladovja, spehano bi rado spalo, ali ni bilo preveč prostora, eno je drugo dregalo, in o joj! na vrhu proti Danam se nam je celo

kolo snelo; jok in vrisk otroških in ženskih grl je bil nasledek.

Ko smo se pa drugi dan in kasneje zopet brali in pomenili o prelepem dnevu na jezeru, slovelo je tudi sneto kolo med vzvišenimi dogodki.

Kres je pomenljiv čas tudi za jezero. Stari možje pomnijo leta, v katerih se je o kresu že po vsem jezeru kosilo. Čim prej jezero usahne, tem boljša trava raste. Zatorej je okrog jezera okoli kresa vedno le o tem razgovor in beseda, ali morda ne toliko zavoljo trave, kakor zavoljo rac in kozic. Miha je bil stalni poročevalec, ali v tem oziru nezanesljiv, kajti vsako leto je bilo sporočilo eno ter isto: »Raca pa letos toliko, kakor še nobeno leto ne!«

Tudi ni bil Miha za poletni čas glavna oseba pri lovu, ampak stari Anže na Otoku, kjer je največ jezera in kjer to najkasneje usahne. Kakor se voda bolj steka, tako se pomiče tudi žival za njo in ravno tik Otoka se dogodi ob svojem času skoraj vsako leto najbolj čudna zanimivost tega jezera, da kolikor ga je še, kar naenkrat ga jame požro in vse, kar je še malo ur poprej plavalo in gibalo po vodi in v vodi, kar mahoma na suhem ostane.

Ni moj namen, vsega in z vso natančnostjo opisovati, moral bi bil sicer tudi početi z opisovanjem lege, velikosti in enakih razmer jezerovih in vse to bi dalo obseg velike knjige. Nadaljujem le o tem, kar sem začel, prizore in osebe narisati, kolikor je v moji moči in opozoriti prijatelje prirode in naše domovine na to, da bi si po mogočnosti privoščili gledati in širiti to, kar se redkokdaj nahaja. (Se bo nadaljevalo)

BRESTOV pred 10 leti GLASILA KOLEKTIVA

(Iz številke 45 — 30. junij 1971)

SALON POHIŠTVA V LJUBLJANI

Celotni Brestov razstaveni prostor je bil pregrajen v separatne ambience sredi paviljona pa je bil pet metrov visok zaslon za projekiranje diapozitivov in filmov — light show ob spremljavi glasbe. V tem prostoru smo razstavili stole in fotelje Larsen, za katere smo tudi dobili PRIZNANJE. Ostali prostor pa je bil opremljen s kuhinjo VEGA-60 in različnimi variantami dnevne sobe POLONA. Različna površinska obdelava, v več različnih oblikah prikazani enaki elementi, so dajali razstavi posebno odliko. Posebne pozornosti je bila deležna tudi kuhinja VEGA-60, opremljena z naj-sodobnejšimi kuhinjskimi pripomočki.

IZVOZ V SEDANJH RAZMERAH

Letos deluje poleg znižanih premij ob devalvaciji na finančni rezultat tudi povečanje cen, pa naj bo iz uvoza ali z domačega trga. Uvozni materiali so se podražili za več kot 20 %, domače surovine za 10 %, transportne usluge za 30 % in tako naprej. Težnja po novih oblikah dogovaranja je prinesla — oziroma se napovedujejo — še nove podražitve. Takšnih skokov v povečanju cen ne prenese nobena v izvoz usmerjena proizvodja oziroma ni tržišča, ki bi lahko sprejelo nenormalno in skokovito povečanje cen.

RAČUNALNIK DAJE VEDNO VEČ INFORMACIJ

Osnovne težave, ki se pojavljajo pri uvajanju določenega področja v obdelavo na računalniku, so v tem, da rabimo v fazi uvajanja več ljudi, da so podatki pogosto napačno vpisani, da se je nove dokumentacije težko privaditi, da se zamenjuje številke, da osnovna dokumentacija ne prihaja pravočasno, da nekateri še vedno ne znajo pravilno rabiti podatkov v pregledih in tabelah in podobno.

LETOŠNJI INVESTICIJSKI NAČRTI BRESTA

Ko smo letos po posameznih poslovnih enotah zbrali potrebe za sestavo investicijskega načrta in jih ovrednotili, smo dobili znesek, ki je znatno presega trenutne možnosti, kljub temu, da smo program kritično sestavljali in upoštevali le tisto, kar je najbolj potrebno.

NOVA KAPACITETA BRESTA — RAZREZ IPRENA

Za razrezovanje bomo rabili štiri osnovne stroje v vrednosti približno 30 milijonov starih dinarjev. Kapacitete teh strojev bodo precej večje kot trenutne potrebe. Zato bomo lahko opravljali usluge tudi drugim. Računamo, da bomo v prvi fazi razrezali približno 500 ton iprena na leto. Od tega bo približno polovica za lastno porabo, ostalo pa za prodajo. Kapacitete bodo omogočale predelavo tudi večjih količin, če se bo za tem pokazala potreba.

KAKO BOMO USPELI Z NAČRTOM IZVOZA

Že pri izračunu načrta izvoza za letošnje leto smo se zavedali, da je načrt 4.700.000 dolarjev sorazmerno visok. Sprejeli smo ga z veliko mero optimizma, še posebno, ker smo vsi pričakovali večjo stimulacijo za izvoz na konvertibilna področja. Po devalvaciji v februarju pa so se že tako slabi pogoji za izvoz še poslabšali.

Negotovost v izvozni politiki pa je imela tudi za nas slabe posledice. Posebno v prvih treh mesecih je bil izvoz zelo slab.

DELO OBRATNE AMBULANTE

Ob začetku velike rekonstrukcije podjetja so bili izdelani tudi načrti za gradnjo ambulate. Zagotovljena je bila kadrovska zasedba, novi zdravnik pa je jeseni istega leta začel študij medicine dela in ga letos v maju tudi uspešno dokončal. V aprilu leta 1969 je bila nastavljena višja medicinska sestra, ki je v letu 1971 dokončala dopolnilni študij iz medicine dela.

Tako je zadoščeno zakonu o obratnih ambulantah, ki zahteva strokovno izpopolnitev vsega zdravstvenega osebja za prevzem dela v obratnih ambulantah. Obratna ambulanta je torej junija letos začela samostojno delovati v okviru dispanzerja za medicinsko delo na Vrhniki.

BREST — NAJBOLJŠI. VELIK USPEH BRESTOVH ŠPORTNIKOV NA II. LE-SARIADI

Na letnih športnih igrah lesne industrije Slovenije so zmagali Brestovi športniki — Odločile so izenačenost, množičnost in borbenost — Prihodnje leto bo lesariada v Cerknici — Letošnji uspeh nalaga nove odgovornosti in naloge.

Vsi smo ob tekmovanju prišli do spoznanja, da so postale letne športne igre lesne industrije Slovenije velika športna manifestacija, ki dokazuje, da postaja tudi športna aktivnost v naših delovnih organizacijah vse bolj množična in priljubljena. In še več: to ni bilo le športno tekmovanje, ampak pristrčno prijateljsko srečanje vseh tistih, ki jih druži vrsta podobnih dejavnosti.

MLADI RAZISKOVALCI SPET V CERKNICI

Gibanje »Znanost mladini« — republiški odbor za Slovenijo — bo v sodelovanju s sodelavci slovenske akademije znanosti in umetnosti, univerze in inštitutov letos spet organiziralo mednarodni mladinski raziskovalni tabor v Cerknici, ki bo od 3. do 11. julija letos.

OBVESTILO

- 10. avgusta bo v Cerknici nastop državnega ansambla gruzinske folklore (preprodaja vstopnic v kiosku DELO od 1. julija naprej);
- za letošnje zelške koncerte, ki bodo ob petkih v avgustu, je prodaja abonmajskih kart v kiosku DELO od 10. julija do 10. avgusta.

Priprave na volitve 1982

Ko pišem o vsebinskih, kadrovskih in organizacijskih pripravah na skupščinske volitve v letu 1982, bi želel nakazati osnovne naloge, ki jih pred družbene dejavnike neodložljivo zastavlja sedanje razgibano politično življenje.

Volitve, zlasti pa politično in samoupravno delo v pripravah nanje, morajo omogočiti celovito uresničevanje pravic in obveznosti delovnega človeka in občana kot nosilca teh priprav. Zato sodi obdobje predvolilnih dejavnosti med najpomembnejše in zelo odgovorne naloge vseh organiziranih socialističnih sil za podružljanje in demokratizacijo postopkov v vseh volilnih dejavnostih, še zlasti pa v kadrovskih pripravah na volitve.

Čeprav je bilo nekaj priprav na prihodnje skupščinske volitve že opravljenih, pa bi vendar poudaril nekatera vprašanja, ki jim moramo v tem trenutku posvetiti posebno pozornost.

— dograjevanje volilne zakonodaje,

— uvedba enotne evidence evidenciranih možnih kandidatov za družbene funkcije,

— delo organov, ki imajo pri volitvah še posebne naloge.

V zvezi z dograjevanjem volilnega sistema le toliko, da je v razpravi predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine (Priloga Poročevalca IV. 16. 6. 1981).

Uvedba enotne evidence evidenciranih možnih kandidatov za družbene funkcije je sestavni del sistema stalnih kadrovskih priprav na volitve, ker brez takšne urejene evidence ni moč voditi vsebinskih in kadrovskih priprav na volitve vseh vrst.

V skladu z nalogami ob uvedbi kadrovske evidence smo se v občini že dogovorili za vzpostavitev te evidence. Žal pa moram ugotoviti, da se posamezne delovne sredine niso zadovoljivo organizirale in tudi niso do rokov, ki so jih imele, opravile dogovorjenih nalog. Pri tem gre predvsem za nekaj temeljnih organizacij in delovnih skupnosti ter za štiri krajevne skupnosti.

Pri delu organov, ki imajo pri volitvah še posebne naloge, gre za volilno komisijo pri občinski konferenci SZDL in za koordinacijske odbore za kadrovska vprašanja in volitve pri osnovnih organizacijah sindikata in krajevnih

konferencah SZDL, ki delujejo kot osrednja organizacijsko-politična delovna telesa za priprave in izvedbo volitev.

Na ravni temeljnih organizacij in delovnih skupnosti se že po nazivu delovnih teles vidi, da gre za usklajevalno in organizacijsko-politično funkcijo v pripravah na kandidiranje in izvedbo volitev. Predstavljajo mesto nujnega usklajevanja dela vseh dejavnikov, odgovornih za zakonito, de-

mokratsko, pravočasno in najširše, v skladu z ustavo in družbenopolitičnimi ter zakonskimi akti, zagotovljenim sodelovanjem delovnih ljudi in občanov v volilnih procesih.

Ta vprašanja namenoma poudarjam, da bi tako opozorili in zagotovili pravočasno in dosledno izpeljavo vseh dejavnosti v pripravah na skupščinske volitve 1982.

M. Juvančič

Lep prispevek mladih

V maju smo v temeljni organizaciji Gaber razčlenjevali vzroke za izgubo v prvem tromesečju. Temeljito smo pretehtali gospodarjenje v preteklem obdobju in sprejeli ustrezne ukrepe za boljše poslovanje. Izdelali smo sanacijski program, ki ga je sprejel delavski svet. Sanacijski program so obravnavale tudi družbeno-politične organizacije, med njimi tudi mladina. Na eni izmed sej so se mladinci dogovorili, da bodo z delovno akcijo pripomogli k večji proizvodnji.

Delovno akcijo so opravili 31. maja. Mladinci Gabra so na ta dan prostovoljno prišli na delo, čeprav takšna akcija ni bila predvidena v sanacijskem programu. Program dela je bil izdelan skupaj s strokovnimi službami v tovarni.

Delat je prišlo enajst mladincev, ki so na montažnem traku sestavili 250 kuhinjskih omaric in pripravili 480 delovnih plošč za tovarno Iskra Kranj. Vrednostni obseg proizvodnje je znašal okrog 40 milijonov starih dinarjev. Za

vse, ki so sodelovali v delovni akciji, je bil pripravljen topel obrok hrane.

Akcija je trajala od 6. do 12. ure. Po 12. uri pa je bil pripravljen program za idejno politično izobraževanje mladincev. Pogovarjali so se o dveh temah:

— mednarodni položaj Jugoslavije,

— informacija o dogajanju v SAP Kosovu.

Uvodne misli sta prispevala Igor Gornik in direktor TOZD Gaber Branko Klešnik.

Lepo je imeti delovno mladino, ki se zanima za svojo prihodnost, ki ji ni vseeno, ali bo ostala na pozicijah naprednega samoupravnega socializma ali pa se bo izgubila v potrošniškem ugodju. Imamo veselje do dela, kar je največja človeška vrlina. Menim, da to ni zadnja akcija, da bo naslednjič še uspešnejša in da bo na njej sodelovalo še več mladih.

Vsem delovnim ljudem in mladim na Brestu naj bo ta akcija za primer, ki naj ne ostane osamljen.

I. Gornik

Revija pevskih zborov

Leto je hitro minilo in spet se je na reviji odraslih pevskih zborov v Cerknici zbralo skoraj dvesto pevk in pevcev. Prireditelj je bila v športni dvorani v Cerknici.

Začetni del revije je bil posvečen 140. obletnici rojstva cerkniškega rojaka — pevca, skladatelja in glasbenega pedagoga Frana Gerbiča. O njegovem življenju in delu je govoril Tone Kebe. Moški zbor SVOBODA iz Loške doline in moški zbor TABOR iz Cerknice pa sta zapela njegovi skladbi Slavček, daj mi svoje petje in Pastirček.

Zatem so peli ženski zbor iz Nove vasi (16 pevk), moški zbor iz Nove vasi (18 pevk) in me-

šani zbor iz Nove vasi, ki jih je vodil zborovodja Srđan Ribarovič. Potem so nastopili moški zbor SVOBODA iz Loške doline (22 pevk) z zborovodjo Vinkom Žnidaršičem, ženski zbor KS Begunje (19 pevk) z zborovodjo Janezom Kranjcem, moški zbor HEROJ IZTOK Rakek, mešani zbor HEROJ IZTOK Rakek (skupaj 35 pevk) z zborovodjo Mirkom Reboljem, moški zbor MARTIN KRPAN Šivče, mešani zbor MARTIN KRPAN Šivče (skupaj 22 pevk) z zborovodjo Milanom Žnidaršičem, moški zbor TABOR Cerknica (18 pevk) z zborovodjo Janezom Kranjcem.

Kot zadnji je nastopil gost revije, mešani zbor TRIMO iz Trebnjega (25 pevk), ki je pobraten s cerkniškim zborom Tabor.

Za zaključek so združeni zbori zapeli pesem »Druže Tito, mi ti se kunemo«, ob spremljavi ansambla glasbene šole Fran Gerbič z Rakeka. Pogrešali smo moški zbor JELKA iz Begunje...

Prireditelj ni bila tekmovalnega značaja. Čutiti pa je bilo, da so se pevci za ta nastop vestno pripravljali. Trdimo lahko, da kvaliteta petja v naši občini raste. Še zlasti so nas presenetili z lepim petjem pevke in pevci z Blok. Zaznaven napredek je čutiti tudi pri zboru MARTIN KRPAN iz Šivčega, še zlasti, če vemo, da zbor dela v težkih pogojih.

Organizatorju revije, zvezi kulturnih organizacij, je to pot uspelo. Vse je lepo teklo in zato za služijo vse priznanje.

Rekel bi še, da je revija pevskih zborov lahko nekakšen kulturni praznik v občini. Prav bi bilo, da bi vsa občina ob taki prireditvi polno zaživela. Vendar pa nam to na žalost nikakor ne uspe. Kakor že vsa leta nazaj, je bilo tudi letos več nastopajočih kot poslušalcev... To pa lahko ocenjujemo kot »čuden« odnos do kulturnih dobrin na sploh; do lepega števila pevk — ljubiteljev in do nekaj zborovodij, ki skupaj s pevci žrtvujejo nešteto ur zato, da bi bilo naše življenje lepše — kulturnejše. J. Kranjec

UČINKOVITA RAZSTAVA

V počastitev 60-letnice ustanovitve lovskega kluba Srnjak in 35-letnice ustanovitve lovskega društva je lovska družina Rakek pripravila razstavo, ki je obiskovalce nadvse navdušila.

Prijetno presenečenje se je mešalo z občudovanjem razstavljenih trofej, slik, lovskih priprav in lovskih pripomočkov, predvsem pa divjadi v naravnem okolju.

Kot so nam zatrčili poznavalci, sodi tovrstna razstava med najlepše in vsebinsko najpopolnejše, kar so jih doslej pripravile lovske družine v slovenskem merilu.

Domiselna in poučna predstavitev predstavlja hkrati pomemben prispevek v spoznavanju naravnih bogastev, zlasti za šolarje.

Vroče pred občinskimi vrati (seveda nogometnimi)

Delavske športne igre

Končano je letošnje občinsko sindikalno prvenstvo v balinanju in malem nogometu. Odziv je bil povprečen, boji pa zanimivi in razburiljivi.

REZULTATI: BALINANJE

1. Upokojenci II.
2. Komunala
3. Upokojenci I.
4. SO Cerknica

5. Gozdarstvo III.
 6. BREST — Iverka itd.
- Nastopalo je 10 ekip.

MALI NOGOMET

1. Gradišče
 2. BREST — TPC
 3. BREST — Mineralka
 4. Kovind
 5. Gozdarstvo
 6. SO Cerknica itd.
- Nastopalo je 13 ekip.

Lahko smo zadovoljni

V pravkar končani tekmovalni sezoni je članska ekipa kegljaškega kluba BREST dosegla lepe uspehe. Zmagali so na prvenstvu notranjske regije, bili tretji v primorski ligi in deveti v Sloveniji. Tudi med posamezniki in pari so v prvem delu tekmovalja v notranjski regiji dosegli dobre rezultate, ki kažejo na to, da bodo po jesenskem delu tekmovalja odšli na republiško prvenstvo le igralci BRESTA.

V dokaz gornjim trditvam, da je kvaliteta vse boljša, velja omeniti nekaj podatkov. V jeseni leta 1979 je bil moštveni rekord kegljišča v Cerknici 4970 kegljev. Ta rekord je bil večkrat izboljšán in je sedaj že 5286 kegljev. Tudi na tujih kegljiščih so bili v letošnji sezoni doseženi rekordi na vseh kegljiščih, kjer se je kegljalo. V Medvodah na kegljišču HIDRO je bil dosežen tudi absolutni rekord ekipe BRESTA s 5301 podrtim kegljem.

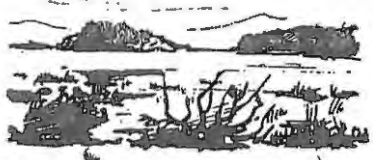
Seveda je potrebno poudariti, da uspehi niso prišli sami od sebe. Vsi igralci sa za te uspehe vložili dosti truda in prelili mnogo znoja. V sezoni so kegljači opravili nad 70 treningov ter imeli 45 nastopov za ekipo ali posameznike. Če upoštevamo, da traja kegljaška sezona devet mesecev, pomeni, da je bilo potrebno v povprečju na vsakega 2,5

dneva trenirati ali odigrati tekmo. Neredko so bili med tednom celo štirje nastopi.

Premagovanja teh naporov bi bilo najbrž kmalu konec, če v ekipi ne bi prevladovali športni in tovariški odnosi, medsebojno razumevanje in spoštovanje ter velika želja, dostojno predstavljati kegljaški klub BREST.

Tudi v prihodnje bomo skušali krepiti notranje odnose v klubu in vztrajati na zastavljeni poti k še večjim uspehom.

A. Kum

Filmi v juliju

- 2.7. ob 20. uri — italijanska drama MESTO ŽENSK.
- 4.7. ob 20. uri in 5.7. ob 16. uri — angleška kriminalka PO KANALU DO ZLATA.
- 5.7. ob 20. uri — angleški erotični film V ČAST ZRELIH ŽENSK.
- 6.7. ob 20. uri — ameriška kriminalka ZORA LAZNIH BOGOV.
- 9.7. ob 16. uri — hongkongski akcijski film TETOVIRANA ZVEZA.
- 11.7. ob 20. uri in 12.7. ob 16. uri — ameriški vojni film NE-USTRASNI.
- 12.7. ob 20. uri — avstralska kriminalka HARLEKIN.
- 13.7. ob 20. uri — ameriška komedija LJUBEZEN IN SMRT.
- 16.7. ob 20. uri — jugoslovanska komedija PUSTOLOVŠČINE BORIVOJA ŠURDLOVICA.
- 18.7. ob 20. uri in 19.7. ob 16. uri — ameriški western DVOBOJ NA MISSOURIJU.
- 19.7. ob 20. uri — ameriški akcijski film VOJŠČAKI PODZEMLJA.
- 20.7. ob 20. uri — francoski ljubezenski film MLADOST NOROST.
- 22.7. ob 16. in ob 20. uri — ameriški glasbeni film RAZBITO STEKLO.
- 23.7. ob 20. uri — ameriška kriminalka POLICIJA PROTI GANGSTERJEM.
- 25.7. ob 20. uri in 26.7. ob 16. uri — ameriški športni film RIBA, KI JE REŠILA PITTSBOURG.
- 26.7. ob 20. uri — angleška kriminalka ČLOVEK SLON.
- 27.7. ob 20. uri — ameriška komedija NESPRETNI DETEKTIV.
- 30.7. ob 20. uri — ameriški vojni film MOČ 10. IZ NAVARONE.

Športni portreti

Tokrat vam predstavljamo predsednika izvršnega odbora telesnokulturne skupnosti Cerknica TONETA URBASA, zaposlenega v temeljnem sodišču Ljubljana, enota Rakek.

— Vi in šport?

V dijaških letih sem bil leta 1963 med prvimi, ki so začeli v Cerknici igrati košarko. V študentskih letih sem kot član notranjskega študentskega kluba večkrat sodeloval pri organizaciji slivniškega veleslaloma.

V letih 1967—1968 sem kot mladinski sekretar vodil delo za ureditev asfaltnega igrišča pri osnovni šoli in rad bi ob tem poudaril, da je to igrišče zgradila mladina sama.

V letih 1969—1970 sem bil predsednik planinskega društva Cerknica in tedaj tudi aktivno igral nogomet pri NK Cerknica. Od leta 1975 dalje sem predsednik košarkarskega kluba Cerknica, od 1975 do 1978 sem bil predsednik skupščine telesno kulturne skupnosti, od 1978 dalje pa predsednik njenega izvršnega odbora. Od

da ni lastnega kadra in šele na tretjem mestu je pomanjkanje denarja.

— Kaj menite o telesni kulturi v občini?

V zadnjih nekaj letih smo uspeli oživeti, razširiti in vskladiti delo telesno-kulturnih organizacij. Nismo pa še uspeli spremeniti miselnosti o pomenu in vlogi telesne kulture, zlasti v delovnih organizacijah. Tam vidijo pred seboj samo različna tekmovanja. Vsi pa pozabljajo na temeljni cilj, predvsem na organizirano množično rekreativno dejavnost, zlasti med ženskami in starejšimi občani, ki jih zapostavljamo. Pripraviti bi bilo potrebno takšne množične dejavnosti, pri katerih lahko sodelujeta vnuk in dedek, vnukinja in babica. To pa so kolesarjenje, planinstvo, izleti in plavanje.

Klubi in šole so premalo pripravljene, da bi našli skupen jezik za tesnejše sodelovanje v okviru šolskih športnih društev. Zato so uspehi na tem področju vse preveč odvisni od volje in pripravljenosti za delo pri učiteljih telesne vzgoje. Za takšno uspešno delo moram pohvaliti Jožeta Meleta in Franca Popka.

— Zakaj pripisujete telesni kulturi tako velik pomen?

Kadar govorimo o telesni kulturi, mislimo na razvedrilo, zdravje in obrambno pripravljenost. V zahodnem svetu so že zdavnaj spoznali, da športna rekreacija pomembno vpliva na večjo produktivnost dela. Poleg tega pa so pomembne tudi človeške vrednote, ki so lastne prav telesni kulturi: privzganjanje delovnih navad, poštvalnost, tovarištvo, prijateljstvo in smisel za družabno življenje. Zlasti pa bi poudaril, da so v športu, s katerim se ukvarjajo predvsem mladi, najboljše možnosti tudi za idejno usposabljanje mladih.

— Koga naj predstavimo v prihodnji številki?

Predlagam, da predstavite Franca POPKA, športnika in entuziasta, ki mnogo dela z mladimi.

P.S. Ker Franc Popek žal ne želi sodelovati v tej rubriki, je Tone Urbas potem predlagal Marka Zgonca, mladega in zelo uspešnega lahkootleta iz Cerknice.

Pripravil B. Škerlj

Kegljaške novice

Kegljaška sezona se bliža koncu, zato so končana tudi vsa občinska tekmovalja. V najbolj množični — občinski trim ligi, ki je trajala skoraj pol leta in v kateri se je s kegljanjem rekreacijsko ukvarjalo redno vsak teden skoraj 90 občanov, je v odločilnem dvoboju ekipa KARTONAŽE premagala ekipo Kovinoplastike, tretja pa je bila ekipa Bresta.

Rezultati občinske lige 6 × 100 lučajev

1. KARTONAŽA	točk
2. KOVINO-PLASTIKA	18

BRESTOV OBZORNIK — glasilo delovne organizacije Brest Cerknica, n. sol. o.

Glavni in odgovorni urednik Božo LEVEC.

Ureja uredniški odbor: Marta DRAGOLIČ, Vanda HACE, Ana KOGEJ, Božo LEVEC, Marta MODIC, Leopold OBLAK, Anton OBREZA, Janez OPEKA, Bernarda PETRIČ, Beno ŠKERLJ, Franc TURK, Irena ZEMLJAK in Viktor ŽNIDARŠIČ. Foto: Jože ŠKRILJ.

Tiska Železniška tiskarna v Ljubljani. Naklada 2800 izvodov.

Glasilo sodi med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za informiranje izvršnega sveta SR Slovenije, št. 421-1/72 z dne 24. oktobra 1974)

3. BREST	16
4. GOZDARSTVO	12
5. GRADIŠČE	12

Vrstni red v borbenih igrah

1. KOVINOPLASTIKA
2. BREST
3. OBČINA
4. KARTONAŽA
5. GOZDARSTVO

Rezultati občinskega prvenstva za posameznike

MLADINCI 1 × 100 lučajev	
1. TERZIČ	402
2. REPEŽ	402
3. JENC	386

Člani 1 × 100 lučajev

1. MAHNE	424
2. ŠVIGELJ F.	414
3. ŠTRUKELJ F.	407

REKREATIVCI 1 × 200 lučajev

1. GORNIK Jure	871
2. ZWOLF R.	838
3. ŠKRBEČ	838

Člani 1 × 200 lučajev

1. ZALOŽNIK	934
2. GORNIK	923
3. TURK	912

Nastopalo je 71 tekmovalcev v vseh kategorijah.

TEKMOVANJE OBCINSKE SELEKCIJE

Kegljači KK Brest so v tekmovalju druge slovenske lige — zahod zasledili tretje mesto za Slovanom iz Ljubljane in Tekstino iz Ajdovščine.

BRESTOVI upokojenci o brestu

Ivanka ČUČEK se je upokojila leta 1979. Nazadnje je delala kot končna kontrolorka v temeljni organizaciji Tapetništvo.

Je iz revne kmečke družine, v kateri je bilo enajst otrok. Let nazaj se dobro spominja, saj je imela nešteto doživljajev, dobrih in slabih.

Imela je zelo razgibano življenje, ki si ga je znala s svojim delom na vseh področjih urediti tako, da je danes lahko zadovoljna. S štirinajstimi leti in pol je bila leta 1943 sprejeta v SKOJ in bila skojevka štiri leta. Nato so jo sprejeli v partijo. Sodelovala je na različnih delovnih akcijah in v brigadah. Bila je kulturno-prosvetni referent brigade na Mašunu — Markova dolina leta 1949. Udarniki so bili tudi vsi ostali otroci v družini.

Za svoje delo si je zaslužila tudi odlikovanje; leta 1951 je dobila medaljo zaslug za narod.

O svojem delu na Brestu je povedala:

»Na Brestu sem bila zaposlena dvaindvajset let. Najprej sem bila v Tovarni pohištva Martinjak, kjer sem nekaj časa opravljala različna dela v brusilnici in predmontaži, nato pa sem do upokojitve ostala v kontrolni službi. V začetku smo delali po dvanajst ur na dan, pa tudi po ves dan; osem ur na delovnem mestu, zatem pa smo pomagali pri graditvi tovarne.

Včasih so bili bistveno drugačni delovni pogoji, pa je bilo med sodelavci večje tovarištvo. Ni bilo toplega obroka, ni bilo organiziranega prevoza...

Danes so idealni pogoji, lahko rečem, pravo razkošje, pa delavci kljub vsemu niso zadovoljni. Mislim, da se sedaj ljudje preveč zavzemajo samo za pravice, dolžnosti pa zanemarijajo. Mladino preveč usmerjamo samo v šport in pri tem pozabljamo, da bi ji morali z delovnimi akcijami privzgojiti delovne navade.

Ko gre človek v pokoj, nekako izgubi stik s sodelavci. Zelo sem vesela, ko se me nekdanji sodelavci spomnijo ob nekaterih praznovanjih kot so dan žena, dan borca, novo leto... in me povabijo medse. Takrat sem zelo srečna. Razveselim se ob dobrih gospodarskih uspehih delovne organizacije. Njeno poslovanje spremljam prek Obzornika, veliko novic pa izvem tudi od nekdanjih sodelavcev.

Obema kolektivoma, Masivi in Tapetništvu, želim še veliko uspehov pri delu!

M. Modic